

§ 69

Årsredovisning och revisionsrapport 2019 för Fyrbodals Kommunalförbund

KS 2020/193

Beslut

Kommunfullmäktige godkänner årsredovisningen och beviljar förbundsrevisionen för Fyrbodals kommunalförbund ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2019.

Jäv

Benny Augustsson (S), Bo Carlsson (C) och Gunnar Lidell (M) anmäler jäv och deltar inte i handläggning eller beslut i ärendet.

Noteras

Notera att under denna punkt valdes Henrik Harlitz (M) som ordförande då Benny Augustsson (S) var jävig i frågan.

Sammanfattning av ärendet

Fyrbodals kommunalförbund har överlämnat årsredovisning och förvaltningsrevision avseende verksamhetsåret 2019.

Förtroendemannarevisorerna tillstyrker i sin revisionsberättelse 2020-04-02 att årsredovisningen godkänns samt tillstyrker att förbundsrevisionen beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2019.

Auktoriserade revisorerna har lämnat granskningsrapporter inkomna 2020-04-03.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, 2020-05-12
- Förbundsrevisionen för fyrbodals kommunalförbunds beslut 2020-04-02, § 19
- Fyrbodals kommunalförbunds årsredovisning 2019
- Granskningsrapport av KPMG gällande Fyrbodals bokslut och årsredovisning 2019, 2020-04-03
- Revisionsberättelse för år 2019, 2020-04-03

2020-05-26

Dnr: KS 2020/193

Handläggare

Ann-Sofie Norberg
ann-sofie.norberg@vanersborg.se
0521-72 25 92

Mottagare

Kommunfullmäktige

Fråga om ansvarsfrihet och godkännande av årsredovisning för verksamhetsåret 2019 avseende Fyrbodals kommunalförbund

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige godkänner årsredovisningen och beviljar förbundsledningen för Fyrbodals kommunalförbund ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2019.

Sammanfattning av ärendet

Fyrbodals kommunalförbund har överlämnat årsredovisning och förvaltningsrevision avseende verksamhetsåret 2019.

Förtroendemannarevisorerna tillstyrker i sin revisionsberättelse 2020-04-02 att årsredovisningen godkänns samt tillstyrker att förbundsledningen beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2019.

Auktoriserade revisorerna har lämnat granskningsrapporter inkomna 2020-04-03.

Underlag

- Förbundsledningen för fyrbodals kommunalförbunds beslut 2020-04-02, § 19
- Fyrbodals kommunalförbunds årsredovisning 2019
- Granskningsrapport av KPMG gällande Fyrbodals bokslut och årsredovisning 2019, 2020-04-03
- Revisionsberättelse för år 2019, 2020-04-03

Beredning

Ärendet har behandlats vid kommunstyrelsens presidiummöte.

Katrin Siverby

Chef för kommunkontoret

Sändlista

Fyrbodals kommunalförbund
Revisorerna

§ 19

Årsredovisning och bokslut 2019

Den ekonomiska redovisningen för 2019 visar ett överskott i basverksamheten på ca 371 tkr. Projektverksamheten visar ett överskott på ca 731 tkr som är hänförligt till ett antal avslutade projekt. Den övriga, löpande verksamheten visar ett underskott om ca 636 tkr. Det totala resultatet beräknas därmed uppgå till ca 466 tkr vilket är en försämring med 251 tkr mot prognosen som visade 621 tkr.

Ärendet föredras av Jeanette Lämmel, förbundsdirektör.

Årets årsredovisning kommer på grund av det gällande läget inte att signeras av samtliga ledamöter.

Direktionen beslutar

Att godkänna årsredovisning och bokslut för 2019 års verksamhet samt att ett undantag gällande undertecknande görs med anledning av den pågående coronakrisen.

Justerare:		Utdragsbestyrkande:
------------	--	---------------------

Fyrbodals kommunalförbund
Årsredovisning

2019

Fyrbodal

Innehåll

Inledning	3
Politisk organisation	4
Ekonomi och personal	7
Antagning Fyrbodalen	9
Kurser & konferenser	10
Kommunikation	11
Mål 1: Företagsklimat och näringsliv	12
Mål 2: Kompetensförsörjning	15
Mål 3: Infrastruktur	18
Mål 4: Landsbygdsutveckling	21
Mål 5: Gränsregion	24
Mål 6: Kultur	26
Mål 7: Socialtjänst, vård och omsorg	28
Mål 8: Barn och unga	31
Ekonomisk redovisning	33

Förbundsdirektören om verksamheten 2019

År 2019 var det första året för den nya mandatperioden 2019-2022. I maj ägde de så kallade "Fyrbodalsdagarna" rum vars syfte var att få en gemensam bild av kommunalförbundet och dess uppdrag och att lära känna varandra. Vidare gjordes ett gemensamt arbete för att identifiera vad delregionen behöver kraftsamla kring. Dessa dagar medverkade förutom direktionens ledamöter, kommundirektörerna och förbundets ledningsgrupp.

Omsättningen i förbundet var cirka 42,6 miljoner kronor, vilket är 1,9 miljoner mer än föregående år. Våra regionala tillväxtmedel på 20,5 miljoner kronor växades upp till 139 miljoner kronor. Förbundet har haft drygt 41 pågående projekt utöver våra verksamheter.

Inom socialtjänstens alla områden har ett grundligt arbete med baspersonalens formella kompetens och kompetensutveckling gjorts av berörda chefer med stöd av kommunalförbundet, till exempel för undersköterskor och specialistundersköterskor. Ett verksamhetsnära utvecklingsarbete i samverkan.

Fyrbodals kommunalförbund har genom Hälsokällan genomfört omfattande kompetenshöjande insatser om hedersrelaterat våld som en del i att Fyrbodals valdes som ett av fyra områden i Sverige att vara pilot som regionalt center.

Näringslivsarbetet i Fyrbodals 14 kommuner har präglats av högkonjunktur även om signaler om avmattning hörts mot slutet av året. Behovet av att attrahera medarbetare med rätt kompetenser kvarstår som en stor utmaning.

En projektplan för "Strukturbild Fyrbodals" fast-

ställdes av direktionen under våren 2019. Syftet med en strukturbild är att stärka samspelet mellan bebyggelseutveckling, utveckling av kollektivtrafik och transportinfrastruktursatsningar. För vår delregion behöver vi identifiera behoven av insatser i relation till boende, arbete, studier, service och fritid.

Kommunalförbundet har på uppdrag av sina medlemskommuner ett starkt fokus på miljöfrågorna. Inom ramen för dessa frågor har förbundet ett uppdrag att driva ett påverkansarbete för sina medlemmars räkning. Så har skett i bland annat frågan avseende val av bränslestrategi. För Fyrbodalsregionen är det väsentligt att hänsyn tas till de investeringar som skett för kommuner i Dalsland, Bohuslän, Trollhättan och Vänersborg. Vårt geografiska område är ett av de biogastätaste områdena i Sverige.

Inom Fyrbodals kommunalförbund finns ett stort antal nätverk. De olika nätverken spelar en viktig roll vad gäller förankring, utbyte av erfarenheter och idéer samt samverkan och samordning för Fyrbodalsregionen. Uppdragsbeskrivningar har tagits fram för flera nätverk under året.

Denna utveckling, tillsammans med annan samverkan i olika former, ökar förutsättningarna för att nå goda resultat i vårt gemensamma uppdrag som samhällsbyggare.

Jeanette Lämmel
Förbundsdirektör

Politisk organisation

Direktionen 2019

Kommun

Bengtstors
Dals-Ed
Färgelanda
Lysekil
Mellerud
Munkedal
Orust
Sotenäs
Strömstad
Tanum
Trollhättan
Uddevalla
Vänersborg
Åmål

Ordinarie

Stig Bertilsson (M)
Martin Carling (C)
Tobias Bernhardsson (C)
Jan-Olof Johansson (S)
Morgan E Andersson (C)
Jan Hognert (M)
Anders Arnell (M)
Mats Abrahamsson (M)
Kent Hansson (S)
Liselott Fröjd (M)
Paul Åkerlund (S)
Peter Eriksson (M)
Christer Hasslebäck (UP)
Ingemar Samuelsson (S)
Benny Augustsson (S)
Gunnar Lidell (M)
Michael Karlsson (S)

Ersättare

Per Eriksson (S)
Per-Erik Norlin (S)
Ulla Börjesson (S)
Ronald Rombrandt (LP)
Michael Mellby (S)
Lisa Kettil (S)
Lars Larsson (C)
Birgitta Andersson (S)
Lars Tysklind (L)
Louise Thunström (S)
Monica Hansson (S)
Bedros Cicek (KD)
Mikael Staxäng (M)
Anna-Lena Heydar (S)
Bo Carlsson (C)
Marie-Louise Bäckman (KD)
Michael Karlsson (M)

Förbundsdirektionens arbetsutskott

Ordförande

Martin Carling (C), Dals-Ed

1:e vice ordförande

Paul Åkerlund (S), Trollhättan

2:e vice ordförande

Christer Hassleback (UP), Uddevalla

Ledamöter

Liselott Fröjd (M), Tanum

Benny Augustsson (S), Vänersborg

Ersättare

Stig Bertilsson (M), Bengtsfors

Kent Hansson (S), Strömstad

Revisorer

Sammanställande

Thomas Boström, Vänersborg

Övriga revisorer

Claes Hedlund, Munkedal

Anita Älgemon, Tanum

Kent Carlsson, Färgelanda

Lennart Hansson, Åmål

Nils Nordqvist, auktoriserad revisor KPMG AB

Styrgruppen för affärsdriven miljöutveckling

Ordförande

Martin Carling (C), Dals-Ed

Ledamöter

Louise Thunström (S), Tanum

Peter Eriksson (M), Trollhättan

Anna-Lena Heydar (S), Uddevalla

Lars Larsson (C), Orust

Representanter i BHU

Martin Carling (C), Dals-Ed

Ingemar Samuelsson (S), Uddevalla

Paul Åkerlund (S), Trollhättan

Liselott Fröjd (M), Tanum

Styrelsen för Västkom

Martin Carling (C), Dals-Ed

Ingemar Samuelsson (S), Uddevalla

Paul Åkerlund (S), Trollhättan

Liselott Fröjd (M), Tanum

Föreningsstämma Västkom

Ordinarie

Monica Hansson (S), Trollhättan

Ersättare

Tobias Bernhardsson (C), Färgelanda

Bolagsstämma Mediapoolen

Ordinarie

Jan Hognert (M), Munkedal

Ersättare

Louise Thunström (S), Tanum

Styrelsen för Mediapoolen

Ordinarie

Ingemar Samuelsson (S), Uddevalla

Ersättare

Marie-Louise Bäckman (KD), Vänersborg

Bolagsstämma Gryning Vård

Ordinarie

Ingemar Samuelsson (S), Uddevalla

Ersättare

Tobias Bernhardsson (C), Färgelanda

Revision Gryning Vård

Johan Nilsson (S), Munkedal

Styrelsen för Innovatum

Ronald Rombrant (LP), Lysekil

Delregionalt samrådsorgan för vårdssamverkan Fyrbodalsregionen

Ledamöter

Lena Hult (S), Trollhättan

Morgan E Andersson (C), Mellerud

Catharina Bråkenhielm (S), Orust

Michael Sternermar (L), Sotenäs

Henrik Harlitz (M), Vänersborg

Ann-Charlotte Gustavsson (UP), Uddevalla

Laxfonden

Michael Karlsson (S), Åmål

Styrelsen för Film i Väst

Margret Jonsson (S), Trollhättan

Förbundsdirektionens möten 2019

Förbundsdirektionen har under verksamhetsåret haft sju protokollförda sammanträden. Mötena har hållits i Uddevalla (3 möten), Färgelanda, Tanum, Åmål och Mellerud.

Februari

- Beslut val till politiska uppdrag
- Beslut arvodesreglemente 2019
- Beslut revidering delegationsordning
- Beslut integritetspolicy
- Delregionalt kollektivtrafikeråd
- kommuner och den offentliga miljön
- Val av ledamöter till politiskt samrådsorgan och beredningsgrupp för medicintekniska produkter
- Utbildning i åtgärdsvalsstudie
- Delregionalt kollektivtrafikeråd

Mars

- Beslut årsredovisning 2018
- Beslut rapport internkontrollplan 2018
- Beslut årlig uppdatering internkontrollplan 2019
- Beslut revidering arbetsordning
- Beslut processplan strukturbild Fyrbodal

Maj

- Beslut nomineringsärende politiskt samråd naturbruk
- Beslut tjänsteköpsavtal Dals-Eds kommun
- Beslut projektansökan Kultur som innovationskraft
- Beslut omprioritering av medel för förlängning av projektet Praktksamordning
- Beslut kvartalsrapport 1901–1903
- Information revisionsrapport och PM 2018
- Information status verksamhetsplan och budget 2020

Juni

- Förslag verksamhetsplan och budget 2020
- Förslag budget tillväxtmedel 2020
- Redovisning tillväxtmedel 2018
- Beslut förslag remissvar till Kulturstrategi för VGR och regional kulturplan 2020–2023
- Beslut kommunikationsstrategi
- Val av ledamöter till politisk styrgrupp strategisk kompetensförsörjning
- Beslut projektansökan förstudie attraktiva

September

- Beslut delårsrapport 2019-06-30
- Beslut rekommendation riktlinjer hjälpmedel
- Remissvar utredning för ett effektivt offentligt främjande av utländska investeringar
- Beslut prioriteringslista mindre vägnät
- Beslut rekommendation avrop optioner Framtidens vårdinformationsmiljö

Oktober

- Beslut verksamhetsplan och budget 2020
- Beslut budget tillväxtmedel 2020
- Beslut utlysningstexter tillväxtmedel
- Beslut mötestider 2020
- Beslut kvartalsrapport 1907 – 1909
- Samtal om regional utvecklingsstrategi 2021 – 2030
- Information revisionsrapport och PM 190630

December

- Beslut verksamhetsplan och budget 2020 för Kommunakademien Väst
- Beslut årshjul 2020
- Beslut finansiella mål och nyckeltal
- Beslut Praktksamordning – framtida funktion
- Beslut samverkansytta för innovationsstöd
- Politisk dialog regional strukturbild
- Utvärdering av direktionen

Ekonomi och personal

Med basfinansieringen från kommunerna på cirka 9,2 miljoner kronor som grund och med tillägg för resterande intäkter under 2019 uppgick den totala omsättningen till cirka 42,6 miljoner (exklusive tillväxtmedel), vilket är en ökning i förhållande till 2018.

Resterande intäkter utöver basfinansieringen från kommunerna kommer från projektfinansiering i huvudsak från EU:s strukturfonder och övriga program, Västra Götalandsregionen, staten och medlemskommunerna. Se vidare i bifogad ekonomisk redovisning.

Förbundet har inom ramen för sin basverksamhet utrymme för cirka sju tjänster. Till detta kommer ett större antal tjänster som är kopplade till projektorganisationen vilka finansieras av de olika projektet. Den 31 december 2019 var totalt 28 personer tillsvidareanställda och 13 personer visstidsanställda. Motsvarande siffror var vid förra årsskiftet 26 tillsvidareanställda och 6 visstidsanställda. Under året slutade 4 personer och 11 nyanställdes. Orsaken till personalomsättningen var i första hand att projekt avslutades eller påbörjades samt att tidigare tjänsteköp har ersatts med anställningar i förbundet.

År 2019 var antalet kvinnor 33 och antalet män 8. Noteras ska att dessa siffror är antalet personer och att deras tjänstgöringsgrad varierar mellan 20 och 100 procent tjänst. I den ekonomiska redovisningen är antalet anställda beräknade utifrån antalet heltidstjänster. Förbundet har också använt sig av tjänstepersoner ute i kommunerna i Fyrbodals kommun. Dessa personer, som har fackkunskap inom sina områden, betyder mycket för att förbundet ska kunna fullfölja sina uppdrag. Detta innebär ofta att dessa ingår i arbets- eller styrgrupper för konkreta uppdrag.

Finansiella mål

Våra finansiella mål är:

- Att ha en budget i balans, intäkterna ska överstiga kostnaderna
- Att ha en långsiktig stabil soliditetsnivå på 10 procent, nivån kan dock variera över tid beroende på åtaganden som direktionen finner angelägna
- Att ha en god likviditet så att det är möjligt att täcka både kostnader för de fasta åtgärderna och att förskottera medel i projekt där förbundet är projektägare.

Ekonomi och Personal

- Att tillväxtmedlen sammantaget ska växlas upp med minst 50 procent, utöver de medel som kommunerna och Västra Götalandsregionen bidrar med.

Förbundet når målet om en budget i balans genom att göra överskott om totalt 466 151 kronor, jämfört med budgeterat resultat på 295 000 kronor. Förbundet når inte det långsiktiga målet om en soliditet på 10 procent men ligger kvar på samma soliditet som föregående år, 7 procent. Förbundet når målet att ha god likviditet genom att förvalta tillväxtmedel och att ha likvida medel om cirka 29 miljoner kronor. Förbundet når målet att växla upp tillväxtmedel med minst 50 procent.

Lokalisering och administration

Förbundet är lokaliserat till Riverside i Uddevalla. All gemensam administration samt merparten av verksamheten och projekten är därmed lokalmässigt samordnade.

Vi har en särskild avdelning för administration, ekonomi, kommunikation samt projekt- och löneadministration. Avdelningen leds av en administrativ chef.

Den 31 december 2019 var det sju personer på sammanlagt sex årstjänster inom avdelningen.

Den interna kontrollen

Den interna kontrollen syftar till att genom olika regelverk och kontroller minska organisationens risker. Riskerna kan gälla både det ekonomiska kapitalet och förtroendekapitalet. Kommunalförbundet vill uppnå en rimlig grad av säkerhet och att verksamheten är ändamålsenlig och effektiv.

Internkontrollplanen omfattar 31 kontrollpunkter. Den interna kontrollen fungerar väl.

Kraftig uppväxling av tillväxtmedel

Syftet med genomförandeplanen är att stärka Fyrbodalsregionen som en attraktiv, ansvarsfull och internationellt konkurrenskraftig kunskapsregion för kvinnor och män. Planen är ett verktyg för att genomföra Vision Västra Götaland – Det goda livet. Genomförandeplanen är den gemensamma vägvisaren för hela Fyrbodals utveckling mellan åren 2014 – 2020. Den riktar sig till alla som arbetar med insatser för tillväxt och utveckling; kommuner, lärosäten, företagsfrämjande aktörer, science parks, föreningsliv med flera.

Genomförandeplanen har tagits fram med grund i det uppdrag riksdag och regering gett Västra Götalandsregionen när det gäller att driva det regionala tillväxt- och utvecklingsarbetet.

Planen är indelad i fyra områden: "En ledande kunskapsregion", "En region för alla", "En region där vi tar globalt ansvar" och "En region som syns och engagerar".

Under 2019 har 41 projekt eller verksamheter bedrivits med hjälp av regionala utvecklingsmedel från kommunerna och Västra Götalandsregionen med ett budgeterat belopp av 20,5 miljoner kronor. Dessa medel har växlats upp till en budgeterad omslutning på 139 miljoner kronor, vilket innebär en uppväxling med 680 procent (faktor 6,8).

Under året har ett avtal skrivits med Almi Väst för att genomföra affärs- och företagsutvecklande insatser för nya och befintliga små- och medelstora företag. För att stärka innovation och konkurrenskraft och främja entreprenörskap och intraprenörskap i Fyrbodals har två utlysningar av tillväxtmedel genomförts.

Utlisningarna uppgick till fyra miljoner kronor. Tio ansökningar har kommit in. En beredningsgrupp inom förbundet har bildats för en gemensam handläggning av ansökningarna.

Ny webbplats för Antagning Fyrbodal

Det gemensamma kansliet för ansökan och antagning till gymnasiet har varit igång i fem år och såväl organisationen som it-verktyget Indra 2 som infördes i samband med starten har bevästs och fungerar väl.

Till höstterminen 2019 antogs cirka 3 200 elever till sökbara utbildningar inom Fyrbodals antagningsområde, som består av samtliga kommuner förutom Åmål. Det har skett en liten ökning av antalet sökande vilket gör att konkurrensen om platserna på populära utbildningar ökat något, men den allra största majoriteten har fått sitt förstahandsval tillgodosett.

2019 ersattes omvalsperioden, där elever själva kunnat ändra sin ansökan, med en justeringsperiod som kräver att eleverna som önskar justera sin ansökan tar kontakt med studie- och yrkesvägledare. Förändringen har fallit väl ut då omvalen kunnat göras senare på vårterminen och mängden sena omval till följd av ogenomtänkta val verkar ha minskat då eleverna fått vägledning. Fortsatt är det många elever som inte når gymnasiebehörighet vilket gör introduktionsprogrammets olika inriktningar till vägen framåt för många ungdomar.

Ny webbplats

Under våren 2019 gjordes en redesign av antagningskansliets webbplats, som samtidigt anpassades för att även kunna användas på mobiler och läsplattor. Under 2019 hade webbplatsen cirka 20 000 unika besökare.

Samhällsorientering

Antalet nyanlända har under 2019 varit färre än tidigare. Den samverkan kring samhällsorientering för nyanlända, SO, som de flesta kommuner i Fyrbodal ingått är betydelsefull för att kunna erbjuda samhällsorientering med god kvalitet, på individens eget språk och inom rimlig tid – ett uppdrag som vore en stor utmaning för enskilda kommuner att upprätthålla på egen hand.

I oktober startade ett projekt, finansierat av paragraf-37-medel från länsstyrelsen i syfte att skapa en gemensam webbplats för deltagare på SO och medarbetare i kommunerna som arbetar med området. Handläggare på Fyrbodals kommunalförbund deltar också i den länsstyrelsen grupp för samhällsorientering som länsstyrelsen faciliterar.

Över 600 deltagare på kurser och konferenser

Kommunalförbundet har sedan starten 2005 haft grunduppdraget att arrangera utbildningsinsatser riktade till och i samråd med våra medlemskommuner. Kompetens- och verksamhetsutveckling är en ständigt aktuell och efterfrågad verksamhet av kommunernas medarbetare men också en viktig del i kommunernas konkurrenskraft inom personalförsörjningsområdet. Kurser och konferenser är den mest besökta verksamhetsdelen på kommunalförbundets webbplats.

Rätt kompetensutveckling i ett livslångt lärande, blir ett allt kraftfullare stöd för kommunerna inför anpassningar till verksamheternas ändrade förutsättningar. En hos hela organisationen förankrad och långsiktig kompetensförsörjningsplan, som värderar kompetens hos medarbetare och förtroendevalda och som ser ledarskapets betydelse, har lärande och kunskapssökande som grundläggande förhållningssätt i enlighet med en tillitsbaserad styrning.

Utbildning i närområdet

Genom att erbjuda kommunerna utbildningar i närområdet istället för att resa till storstädernas utbildningsutbud, kan fler medarbetare utbildas till en lägre kostnad. Mervärdet blir att regionala nätverk skapas mellan och inom många yrkesgrupper i kommunerna. Utvärderingarna från de olika utbildningarna visar att utbildningarna i allmänhet i hög eller mycket hög grad är av värde för deltagarnas arbete och att föreläsarna uppvisar

hög professionalitet. Genomförandet av utbildningarna sker löpande i samverkan med och på beställning av medlemskommunerna.

Under 2019 genomfördes 22 utbildningar med sammanlagt 47 utbildningsdagar för 607 deltagare, vilket är lägre än föregående år. I statistiken ingår yrkeshandledningen för nyanställda socialsekreterare, som uppgår till åtta tillfällen. Nio utbildningar har ställts in på grund av för få anmälda deltagare.

Verksamheten påverkas av kommunernas ekonomiska återhållsamhet samtidigt som behovet av utbildning är fortsatt stort. Fler avstår från att anmäla sig till kurser, trots självkostnadspris för de erbjudna utbildningarna.

Barnkonventionen

Exempel på utbildningsområden som vi har anordnat kompetensutvecklingsdagar inom, är lagstiftning och handläggning, ekonomi samt utbildningar riktade till socialtjänstens olika verksamhetsområden. En större och mycket uppskattad utbildningssatsning var grund- och implementeringsutbildningen inför att barnkonventionen fördes in i svensk lagstiftning, den 1 januari 2020.

Utöver dessa utbildningar har också ett antal specifika verksamhetsutvecklingsinsatser genomförts, exempelvis utbildningssatsningar riktade till ordföranden i social- och barn/utbildningsnämnder, HR-chefer samt näringslivsutvecklare.

Stort genomslag för video i sociala medier

Inom området ryms både intern och extern kommunikation. För den externa kommunikationen har det under året tagits fram en ny kommunikationsstrategi. Den ersätter den tidigare policyn för kommunikation och antogs av förbundsdirektionen under våren.

Den huvudsakliga målgruppen för den externa kommunikationen är politiker och tjänstepersoner i våra medlemskommuner, samt anställda och fortroendevalda inom Västra Götalandsregionen och andra myndigheter som Fyrbodals kommunalförbund samarbetar med. Den primära kanalen för den externa kommunikationen är kommunalförbundets webbplats, i kombination med nyhetsbrev och sociala medier.

Under 2018 hade webbplatsen 29 000 unika besökare. Nyhetsbrevet utkom sex gånger under året och har 1 900 prenumeranter.

Nätverk

Kommunikatören för Fyrbodals kommunalförbund leder ett nätverk för kommunikatörer i medlemskommunerna. Nätverket hade under året fyra möten. Frågor som diskuterats under året har exempelvis varit GDPR och tillgänglighetsdirektivet.

Sociala media

Antalet följare i sociala media fortsätter att öka starkt. Under året har kommunalförbundet ökat

Intervjun med Anne-Sofie Skälegård och Jessica Svensson om projektet "Integritet i förskolan" var den mest visade filmen under 2019 med drygt 900 visningar.

aktiviteten på LinkedIn, vilket är en bra kanal för att nå ut med förbundets verksamhet med sitt fokus på yrken och branscher. Facebook är fortsatt den största kanalen med knappt 1 000 följare.

Rörlig bild

Produktionen av videoinslag kom igång på allvar under 2019 och har bidragit stort till att nå ut med förbundets kommunikation. Sammantaget fick kommunalförbundets videor cirka 10 000 visningar under året.

Under året sändes 15 pressmeddelanden ut. Antalet pressklipp kring förbundets verksamhet var 71 stycken, i linje med tidigare år.

Bättre företagsklimat och ett starkt näringsliv

Näringslivsarbetet i Fyrbodals 14 kommuner har präglats av högkonjunktur även om signaler om en avmattning hörts mot slutet av året. För företagen i Fyrbodal har högkonjunkturen, oavsett bransch betytt stora utmaningar, i att attrahera medarbetare med rätt kompetenser.

Samverkan kommuner emellan, liksom mellan kommuner, arbetsförmedling, företag och inte minst utbildningsanordnare är avgörande för att möta detta. Här spelar Fyrbodals kommunalförbund en viktig strategisk roll som möjliggörare och arena för samverkan.

Under året har näringslivschefs nätverket varit samlade till möten vid sju tillfällen för att diskutera, utbyta erfarenheter och driva det gemensamma, delregionala näringslivsarbetet, både när det gäller nya företagsetableringar, effektiv hantering av tillväxtmedel, utveckling av innovationssystemet och bättre företagsklimat. Nätverket har tagit fram uppdragsbeskrivning och utgör beredningsgrupp till politiken.

Under andra hälften av 2019 har förstudien "Utvecklings- och konkurrenskraftigt näringsliv i Fyrbodal" genomförts. Den har tagit ett samlat grepp om resultat och erfarenheter av relevanta rapporter, forskning och projekt som tagits fram och/eller genomförts i Fyrbodal, Sverige och internationellt. De nya insikterna och kunskapen blir viktig indata i den delregionala näringslivsstrategin och för Strukturbild Fyrbodal.

Den arbetsgrupp som har satts samman för ar-

betet med den delregionala näringslivsstrategin har kommit fram till att arbetet måste samordnas med den regionala utvecklingsstrategin för 2021-2030, därför kommer arbetet att fortsätta under 2020.

Bättre företagsklimat

Genom projektet Bättre företagsklimat i Fyrbodal har kompetensnivån för tjänstepersoner som i sitt arbete på olika sätt kommer i kontakt med näringslivets representanter höjts.

Två "Förenkla helt enkelt"-utbildningar har anordnats, en nationell konferens (SKNT-konferensen), liksom en kurs i klarspråk och ett frukostmöte på Orust. Utbildningarna genomfördes i Åmål och Mellerud. Flera av kurserna som är genomförda i projektet är mycket efterfrågade och kommunalförbundets verksamhet för kurser och konferenser kommer att fortsätta anordna dessa även när projektet är slut. Under projektets tre år har över 1 200 personer från kommunerna deltagit i aktiviteter.

Position Väst-dagen

Position Väst-dagen arrangerades med fokus på hur en plats blir attraktiv för företagsetableringar. Vikten av ett gott företagsklimat lyftes fram, liksom förvaltningsövergripande arbete med bland annat markförsörjning. Hela 94 procent av deltagarna uppgav att de var nöjda.

Trollhättan, Tanum och Västsvenska Handels-

Mål 1: Företagsklimat och näringsliv

kammaren berättade om sina arbeten för att skapa bättre företagsklimat. Batteriföretaget Northvolts etableringsansvarige, samt investeringsrådgivare från Business Sweden lyfte fram etablerande företags drivkrafter, utmaningar och förväntningar. Även de pekade på vikten av ett gott lokalt företagsklimat för företag som ska etablera sig.

Stor uppväxling av tillväxtmedel

Tillväxtmedlen har delfinansierat 41 projekt och verksamheter, vilket har resulterat i en omslutning på 139 miljoner kronor, en uppväxling med 680 procent. Avtalet med Almi Väst som upphandlades under 2018 har inneburit en större närvaro i kommunerna utanför Trestad. Samverkan mellan kommunernas näringslivsenheter och Almi Väst har ökat till gagn för företagens möjlighet att få råd i sitt företagande.

Näringslivsutvecklarna tog ytterligare ett gemensamt steg för att kvalitetssäkra budgetprocessen och bli en tydligare beställare av vilka företagsfrämjande insatser som behöver prioriteras. Ett led i detta var att utlysa fyra miljoner kronor av budgeten för tillväxtmedel, fördelat på två ut-

lysningar: Innovation och konkurrenskraft samt Entreprenörskap och intraprenörskap. Tio ansökningar kom in och bereds för beslut i inledningen av 2020.

Många etableringsärenden

Ett 50-tal etableringsärenden har hanteras varav drygt hälften är internationella. Under året inkom 22 nya ärenden. En övervägande majoritet av dessa gäller utländska företag inom olika branscher som intresserat sig för vår region.

Internationella förfrågningar kräver en större arbetsinsats av alla inblandade parter, men är väl värd mödan då en sådan etablering tillför både kommunen och delregionen förhållandevis stora investeringar, ökad kunskap och nya arbetstillfällen. För att vara med och slåss i den hårda konkurrensen, vare sig det gäller internationella etableringar eller inhemska, bygger vi vår marknadsföring på våra styrkeområden och branscher som bedöms ha konkurrenskraft.

Konkret betyder det bland annat att vi utvecklar branschriktade värdeerbjudanden, som beskriver vår delregion utifrån kompetenser, rele-

Mål 1: Företagsklimat och näringsliv

vanta utbildningar, marknadspotential, Forskning och utveckling, infrastruktur, livsmiljöer med mera. Dessa värdeerbjudanden kommer även till användning i kommunerna när etableringsförfrågningar kommer in direkt. Ett annat viktigt område där de används är vid mässor och olika säljaktiviteter som genomförs både i Sverige och utomlands.

Rethinking wood

Ett exempel på ett värdeerbjudande är Trä, där vi tagit fram en kort film, Rethinking wood, i samverkan med företag och aktörer på båda sidor om den norska gränsen. Detta fördjupade samarbete

ser vi som ett steg i att stärka vår norsk-svenska regions stolthet och attraktivitet. Filmen har visats vid seminarier, för Business Swedens utlandspersonal, i sociala medier med mera och var under 2019 en av de mest visade av kommunalförbundets filmer.

Det arbete som gjorts för att öka kännedomen om de marina näringarnas potential för investeringar har börjat ge resultat och vi ser ett ökat intresse.

Ett Business Sweden-koncept med syfte att stärka och stödja investeringar bland utvalda befintliga stora utlandsägda produktionsanläggningar har startats under året.

Strategier inom mål 1

1. Öka implementeringen av lokalt framtagna näringslivsstrategier.
2. Driva en effektiv, samordnad hantering av tillväxtmedel för att erbjuda entreprenörer och företag tillgång till ett kompetent, jämlikt, robust och tydligt innovationsstödsystem som främjar innovation, entreprenörskap och företagande.
3. Driva samordnade offensiva satsningar för att attrahera investeringar och företagsetableringar inom områden där vi har internationell konkurrenskraft.

En väl fungerande kompetensförsörjning utifrån arbetsmarknadens behov

Kompetensförsörjning är en gemensam utmaning för Fyrbodals 14 kommuner. För att behålla och stärka tillväxten behöver både den privata och offentliga sektorn tillgång till rätt kompetens, inte minst i våra landsbygdsområden. Under 2019 har fokus varit att öka det mellankommunala samarbetet, utveckla samsyn och gemensamma lösningar. Syftet är att öka människors möjligheter till utbildning och arbete.

Kommunalförbundet har sedan starten av Kompetensplattform Fyrbodal arbetat genom avsiktsförklaring avseende utbildningsområdet, ett brett sammansatt delregionalt kompetensråd, college, branschråd, nätverksbyggande, förstudier och projekt, omvärldsbevakning och informations-spridning. Det är många aktörer inom kompetensförsörjningsområdet där strukturer och regelverk är komplexa och där utmaningarna förändras över tid. För att ytterligare stärka arbetet startade projektet Strategisk kompetensförsörjning i Fyrbodal i februari 2019. Den särskilda satsningen ska pågå till januari 2021.

Kompetensråd och nätverk

Kompetensråd Fyrbodal är en viktig arena för samverkan och erfarenhetsutbyte. Under året har kompetensrådets sammansättning, uppdrag och mandat setts över. En avsiktsförklaring har tecknats vilket ökat dialogen och handlingskraften.

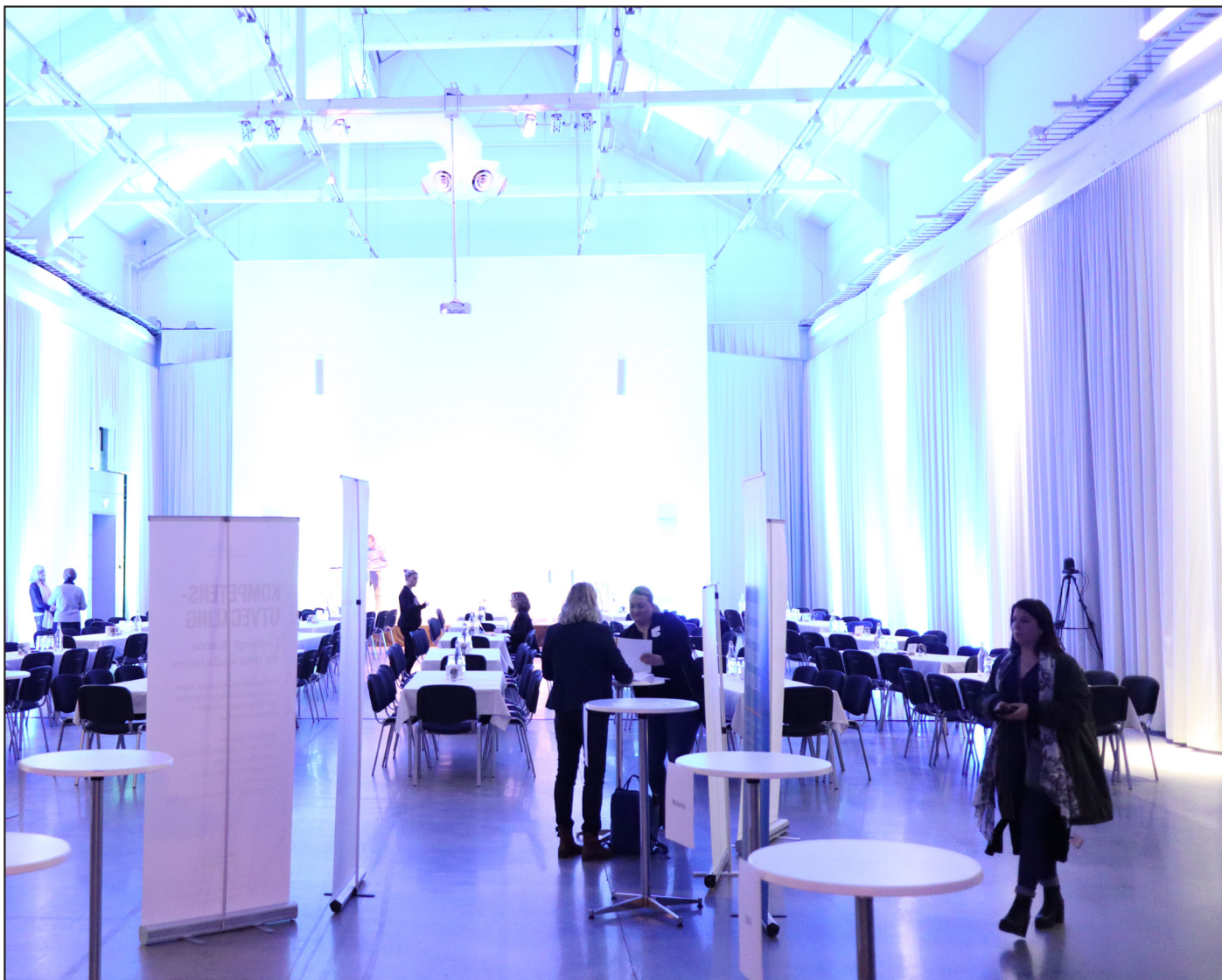
Kommunalförbundet arbetar strategiskt med kompetensförsörjning genom att identifiera, lyfta och driva aktuella frågor i nätverk, arbets-, styr- och referensgrupper delregionalt, regionalt och nationellt. Totalt har kommunalförbundet medverkat i 38 sådana nätverk eller liknande strukturer under 2019. Under året har arbetet med tydligare strukturer gällande uppdrag, roller och mandat påbörjats för de nätverk som kommunalförbundet administrerar. Detta har lett till ökat engagemang och förståelse för behovet av samverkan.

College och branschråd

College är ett funktionellt sätt att skapa ökad samverkan mellan skola och arbetsliv. Inom vård- och omsorgscollege har antalet certifierade utbildningar under året ökat med fem och ett lokalt college har certifierats. Det innebär att det i dagsläget finns tre lokala college och 20 certifierade utbildningar i Fyrbodal. Teknikcollege har under året arbetat med ansvarsfördelning, roller och uppdrag. I dagsläget finns certifierade utbildningar i fyra kommuner och under 2019 pågick en aktiv process att bli certifierade i ytterligare tre kommuner.

Ett annat sätt att öka samverkan mellan arbetsliv och utbildning är via branschråd. Under året har arbetet med branschråd för buss fortsatt

Mål 2: Kompetensförsörjning

och nya branschråd har startat inom byggsektorn samt hotell och restaurang. En dialog har under året pågått med Gröna klustret Nuntorp om bildande av ett branschråd inom gröna näringar i Fyrbodal.

Omvärldsbevakning

Kommunalförbundet har som uppdrag att omvärldsbevaka och sprida information till kommuner och berörda i Fyrbodalregionen. Under året har detta skett genom mejlutskick, webb och sociala medier, informations- och nätverksmöten samt genom årets kompetensförsörjningsdag. Ett arbete med att ta fram en kommunikationsstrategi har påbörjats.

Kommunalförbundet har också i uppdrag att ha en kontinuerlig dialog med projektfinansiärer samt vara en arena för framtagande och drivande

av förstudier, utredningar och projekt. Under året har kommunalförbundet varit engagerad i framtagandet av projektansökningar gällande Tillitslyftet, VI-projektet och Edit.

Utbildning

Kommunernas demografiska utveckling, låga utbildningsnivåer och geografi gör tillgången och tillgänglighet till utbildning och kompetensutveckling särskilt viktig. Under året har en kartläggning av kompetensbehovet i Fyrbodals kommuner påbörjats för att få en delregional bild av läget. En annan insats är stöd till kommunerna i bildande av kommunala lärcentra. Vidare har kommunerna, kommunalförbundet och Högskolan Väst startat en AIL lärarutbildning gällande årskurs 4–6. AIL står för Arbetsintegrerat lärande. Planering pågår för nästa omgång, ny utbild-

Mål 2: Kompetensförsörjning

ning för lärare årskurs 7–9 samt för förskollärare. Utbildningschefsnätverket har en nyckelroll i dialogen mellan kommuner och Högskolan Väst.

Validering mot yrkeskompetens underlättar matchningen på arbetsmarknaden och ökar möjligheten till att fler kommer i arbete. Under året har kommunalförbundet och Vård- och omsorgscollege tillsammans med Validering Väst anordnat tre kompetensutvecklingsseminarier för lärare inom vuxenutbildningen i Fyrbodals kommun.

Samverkan skola och arbetsliv

Fyrbodals kommunalförbund arbetar med ett antal aktiviteter gällande samverkan mellan skola och arbetsliv, bland annat praktiksamordning, nätverk för studie- och yrkesvägledare, college och branschråd. Projektet Praktiksamordning i Fyrbodals kommun har under tre år testat praktikverket praktikplatsen.se i flera skolformer. Från och med 2020 övergår projektet i en verksamhet hos Fyrbodals kommunalförbund.

Ungdomar och nyanlända

För att öka andelen unga som fullföljer sina studier i grundskolan och gymnasiet, studerar vidare eller kommer i arbete, har kommunalförbundet drivit projektet En skola för alla. En arbetsgrupp har bildats för implementering av projektets resultat samt för planering av fortsatta verksamheter och projekt. Arbetet i nätverket för kommunalt aktivitetsansvariga har resulterat i en ansökan till Europeiska socialfonden, VI-projektet, för fortsatta satsningar.

I Fyrbodalsregionen råder arbetskraftsbrist inom många branscher och där är de nyanlända

en viktig resurs. Under året har kommunalförbundet varit medarrangör vid en konferens för nyanländas företagande på landsbygden.

Kommunakademin Väst

Samverkansavtalet mellan Högskolan Väst och Fyrbodals kommunalförbund trädde i kraft 1 januari 2018 och omfattar kalenderåren 2018-2020. Avtalet förlängs om ingen av parterna skriftligen säger upp det. Kommunakademin Väst är en samverkansarena för att bedriva gemensam kunskaps-, kompetens- och verksamhetsutveckling som bidrar till nytta för Fyrbodals kommuner och Högskolan Väst, samt samhället i stort.

Under 2019 har verksamheten styrts av en verksamhetsplan och den analys som gjordes våren 2018. Arbetet har kännetecknats av stor aktivitet. Det har både handlat om att bygga en robust och hållbar verksamhet, där byggandet av en samverkans- och kunskapskultur liksom systematiska och kvalitetsdrivna utvecklingsprocesser är centrala byggstenar och att genomföra aktiviteter med förväntat effekt i närtid för att tillgodose mer avgränsade kompetensbehov som exempelvis ökad högskoleövergång, socialrätt, handläggning barn och unga samt bygglovets svåra frågor.

Viktiga områden för Kommunakademin Västs ingående parter är att öka övergången till högre utbildning i Fyrbodalsområdet, att identifiera behovsstyrd kompetensutveckling samt att utveckla verksamheter i kommunal och privat sektor.

För Högskolan Väst avses att utveckla profilen för Arbetsintegrerat lärande, AIL, utveckla nya former av AIL och flexibel utbildning samt att stärka forskning och utbildning.

Strategier inom mål 2

1. Skapa förutsättningar för bättre matchning mellan utbildning och arbetsmarknadens kompetensbehov genom samverkansarenor, omvärldsbevakning och förstudier/projekt på delregional och regional nivå.
2. Stödja kommunerna i arbetet med att säkerställa tillgången till behörig personal med rätt kompetens på gymnasie- och högskolenivå.
3. Stödja kommunernas arbete med att underlätta ungdomars och nyanländas insteg på arbetsmarknaden.
4. Skapa förutsättningar för att öka utbildningsnivån genom att stödja samordning inom och mellan utbildningsområden.

En väl utvecklad infrastruktur

Under året har två projekt inom ramen för hållbara transporter etablerats: "Fossilfri Gränsregion 2030" samt "Tur & Retur – Hållbara resor mellan land och stad".

I Fossilfri Gränsregion byter medlemskommunerna succesivt ut sina fordonsflottor till fordon som drivs med el eller biogas. Projektet arbetar även med att försöka få till produktion av lokalt biogasbränsle från kommunernas hushållsavfall. Laddinfrastrukturfrågor väcker stort intresse liksom förarbetet med fossilfria arbetsmaskiner. Ett arbete för krav på el eller biogas vid upphandling av transporttjänster liksom samlastning av godstransporter till kommunerna har etablerats under året. Medlemskommunernas gemensamma arbete väcker uppmärksamhet och beskrivs som ett gott exempel i bland annat länsstyrelsens rapportering till nationell nivå.

I pilotprojektet Tur & Retur har Orust som typisk pendlings- och turistkommun samt Dals Långed, Bengtsfors kommun, valts ut för undersökningar av resbehov och för att testa tjänster som bildelning, cykeltjänster, tjänster knutna till pendelparkering med mera. Sådana försök görs alltmer i Sverige och internationellt, men enbart i stadsområden inte på landsbygder. Detta pilotprojekt är ett av de första i sitt slag. Målet är ökad tillgänglighet, minskat behov av att resa med egen bil och minskad kostnad för hushållen. Medverkar

gör Fyrbodals kommunalförbund, Orust kommun, Dalslands miljö- och energiförbund och Västra Götalandsregionen. Under 2020 görs testerna, utvärdering och erfarenheterna sprids.

När det gäller arbetet med den delregionala strukturbilden så har en processplan tagits fram av Samhällsplanerarnätverket. Parallellt med denna process har arbetet med den regionala strukturbilden fortsatt. Västra Götalandsregionen har genomfört flera möten med berörda tjänstepersoner och politiker för att fånga upp behov och viljeinriktningar i Fyrbodals. Teamchef för Samhällsutveckling är med i båda arbetsgrupperna och kopplar på så sätt samman processerna. Projektet fortsätter under 2020-2021.

Åtgärdsvalsstudier

Fyrbodals kommunalförbund har under året bevakat planeringen av en rad kommande åtgärdsvalsstudier:

- ÅVS 161 Rotviksbro - Skår ÅVS
- ÅVS 172 Skällsäter - Stora Bön
- ÅVS E45 - Vänersborg - Mellerud
- ÅVS 171 Gläborg – Kungshamn

Förbundet har också i samband med det delregionala kollektivtrafikerådet genomfört en utbildning i verktyget Åtgärdsvalsstudier/fyrstegsprincipen.

Tjänstepersonsnätverket för infrastruktur och

kollektivtrafik utgörs av tjänstepersoner som ansvarar för infrastruktur- och/eller kollektivtrafikfrågor. Nätverket är beredande i infrastrukturfrågor för direktionen, samt i kollektivtrafikfrågor för det delregionala kollektivtrafikerådet i Fyrbodal. Tjänstemannanätverket har under året hanterat ett antal remisser. Några av de ärenden som nätverket hanterat är "bristlista", ny regional zonstruktur samt fördelning av pott för mindre vägnät och cykelpott.

Mindre vägnät

Kommunalförbundet har även varit med i det strategiska infranätverket. I ärendet Komplettering/justering av delmål bild tåg 2028 har flera informationsmöten ägt rum, bland annat Tågmöte i Trollhättan, information på nätverksmöten och på det delregionala kollektivtrafikerådet.

Beslut om fördelning av pott för mindre vägnät är taget. I den regionala transportinfrastrukturplanen för 2018–2029 finns medel avsatta för potten. Kommunerna i Fyrbodal enades om åtta objekt som spelades in och Beredningen för håll-

bar utveckling tog i november beslut om att följande fem objekt ska prioriteras:

1. Initial åtgärd: Väg 698, Bergs bro till Thomas betong, Uddevalla kommun, sidoområdesåtgärder, kurvförbättring och breddning med mera.
2. Väg 178/740, Orust kommun, cirkulationsplats vid Tegneby
3. Väg 162, Lysekils kommun, Gåseberg – Lyse, Sidoområdesåtgärder och eventuellt vänstersvängfält.
4. Väg 172/166, Bengtsfors kommun, cirkulationsplats i Bäckefors
5. Väg 2206, Dals-Ed, Jaren – Norgegränsen, förbättrad vägstandard, siktförbättring, eventuell kurvriktning med mera samt hastighetsdämpande åtgärder i Nössemark

Cykelpott

Ärendet Cykelpott är initierat i kommunerna på tjänstemannanivå. Kommunalförbundet har skickat ut mallar för inspel av förslag till cykelsatsningar under perioden 2022–2025 inom ra-

Mål 3: Infrastruktur

men för regional transportinfrastrukturplan. Ärendet kommer fortsatt att beredas under 2020.

Förbundsdirektören har under 2019 fått i uppdrag av arbetsutskottet att tillskriva Beredningen för hållbar utveckling en begäran om att återuppta ett tidigare ärende rörande driftbidrag för Trollhättans Vänersborgs flygplats. Efter att ha återupptagit ärendet beslöt regionstyrelsen att höja driftbidraget till flygplatsen från 2,2 miljoner till 4,2 miljoner kronor för åren 2020 och 2021.

Beslutet gäller som en temporär höjning och ska omprövas 2021.

Fyrbodals kommunalförbund medverkar i den regionala bredbandsarbetsgruppen UBit som arbetar för att andelen hushåll och företag som har tillgång till god bredbandsuppkoppling ska öka. Digital infrastruktur med fiber och mobil täckning är en ytterst viktig grundpelare för att kunna leverera alla former av digitala tjänster till våra invånare.

Strategier inom mål 3

1. Stödja utvecklingen av hållbara godstransporter och utvecklingen av hållbart resande.
2. Stödja en IT-infrastruktur med hög kvalitet för alla som främjar hållbarhet.
3. Driva ett strukturbildsarbete som tydliggör de övergripande behov som finns av åtgärder i den funktionella geografin för väg, järnväg, it/fiber, elkraft, kollektivtrafik, sjöfart och cykel.
4. Bevaka och agera i planering och genomförande av de objekt i Fyrbodals kommun som finns upptagna i de nationella och regionala infrastrukturplanerna 2018-29.
5. Kartläggning av prioriterade infrastrukturobjekt och utvecklingsområden som har bäring på kommande planomgång 2022-2033.

Hållbar landsbygdsutveckling med väl fungerande samspel mellan stad och land

Förbundsdirektionen har fattat beslut om fortsatt arbete med en strukturbild för Fyrbodals kommunalförbund. En processplan har tagits fram av samhällsbyggnadsnätverket tillsammans med tjänstepersoner på kommunalförbundet. Under hösten anlätades en konsult som tillsammans med en tillförordnad processledare påbörjade arbetet med att ta fram ett upplägg för de rådslag som ska genomföras under 2020.

Under året har förbundet bedrivit förstudien Utvecklings- och konkurrenskraftig näringslivsutveckling i Fyrbodal för att ta reda på delregionens samlade förutsättningar och möjligheter, när det gäller näringslivsstruktur, innovationskraft och förhållande till andra politikområden. Förstudien har kopplingar till strukturbildsarbetet, arbetet med kulturstrategiskt program och initiativen inom kompetensförsörjning. Flera intressanta mätetal som kan visa på utveckling i Fyrbodal har identifierats.

Samarbete med Leader

Ett första möte har initierats mellan kommunalförbundet och de två Leaderområdena Bohuskust och Södra Bohuslän. Avsikten med mötet är att se hur Leaders strategier kan kopplas närmare kommunalförbundets strategier och den regionala utvecklingsstrategin för att tillsammans åstadkomma större effekter i regional utveckling.

Under 2019 har kommunalförbundet ordnat återkommande träffar med Landsbyggsnätver-

ket för att fånga upp frågor som kan leda till ett ökat samspel mellan städer och landsbygder. Nätverksträffarna har dock haft få deltagare varför diskussion om att få upp landsbygdsperspektivet på agendan inom andra nätverk istället har förts.

I projekt Grön tillväxt trä har en majoritet av kommunerna och många företag medverkat i seminarier, studieresor och minimässor. Flera byggnationer med trä i de bärande konstruktionerna har påbörjats. Samarbetet med Svinesundskommittén och norska parter har gett ovärderliga norska erfarenheter till aktörer i Fyrbodal och även gjort att vårt arbete väckt intresse långt utanför vårt område.

Position Väst

Position Väst har vidareutvecklat sitt värdeerbjudande inom trä. I samarbete med Stenebyskolan, Innovatum, Borregard, GKN, IUC Väst med flera har en film producerats. Värdeerbjudandet och filmen har använts vid marknadsföring, både i Sverige och internationellt, samt vid etableringsärenden. Sju regionala etableringskontor däribland Position Väst har identifierat trä/skoglig bioekonomi som ett styrkeområde och under ledning av Business Sweden inlett ett samarbete för positionering.

Projektet "Tillverka i trä", som omsluter 19 miljoner kronor har etablerats på Innovatum tillsammans med över 30 medverkande företag,

Mål 4: Landsbygdsutveckling

Högskolan Väst, stiftelsen Steneby, HDK Steneby, Fyrbodals kommunalförbund och Johanneberg science park. Fokus under tre år är industrialisering och design av prefabricerade träkonstruktioner, möbler och köksinredning.

Gröna klustret Nuntorp har beviljats medel för förstudie om att etablera sig som mötesplats för skoglig utveckling för skogsägare och skogsmaskinföretag. Wargön Innovation har beviljats medel för att vara en del i och bidra till en cirkulär bioekonomi och ökad konkurrenskraft som skapar nya jobb med koppling till västsvenska styrkeområden.

Framtagande av en regional skogsstrategi för Västra Götaland har påbörjats med länsstyrelsen som motor och Skogsstyrelsen, Västra Götalandsregionen, Lantbrukarnas riksförbund och Fyrbodals kommunalförbund i arbetsgruppen. Inspel har gjorts till det pågående arbete med regional utvecklingsstrategi för att försöka få skogsfrågorna att hamna på den strategiska nivån i Västra Götalandsregionen.

Havet som resurs

Havet som resurs kan kopplas till lösningar inom energi, livsmedel, material och hälsa. Havet täck-

er 71 procent av jordklotets yta men enbart en bråkdel är utforskad. Potentialen för tillväxt och utveckling av hållbara lösningar förenade med havet är betydande. Under ledning av Innovatum har en förstudie för ett tänkt samverkansprojekt med många parter påbörjats för att bättre nyttja den potential som finns inom marina livsmedel och marin bioteknik. Arbetet har föregåtts av många förarbeten och målsättningen är att nya produkter ska produceras inom marina livsmedel och marin bioteknik genom innovativa nya affärsmodeller och företag samt att befintliga bolag får en möjlighet att växa såväl nationellt som internationellt. Vi medfinansierar och deltar i arbetsgrupp och i referensgrupp.

Maritima näringar

Position Väst har tagit fram ett värdeerbjudande för det maritima området vilket har använts både vid mässor och vid möten med intresserade etableringar samt vid besök av nyckelpersoner. Resultaten är att flera etableringsärenden pågår.

Nätverket Fiskekommunerna har under 2019 verkat i enlighet med syftet ”att vara en påverkansorganisation som främjar fiske, fisketurism och vattenbruk med angränsande näringar.”

Mål 4: Landsbygdsutveckling

I nätverket ingår nio kustkommuner samt Västra Götalandsregionen. Den har en Ledningsgrupp där varje part deltar med en näringslivsutvecklare och politiker.

Fiskekommunerna samverkar med andra organisationer och nätverk för att nå sitt syfte. Det är dels politiker på nationell nivå som riksdagsledamöterna inom riksdagens miljö- och jordbruksutskott och dels berörda tjänstemän inom bland annat Hav och Vattenmyndigheten och Jordbruksverket. Nätverket samverkar dessutom med ett flertal andra organisationer och nätverk.

Under 2019 har Fiskekommunerna svarat på sju remisser och yttranden samt producerat artik-

lar till media som belyser svenskt hållbart fiske och vattenbruk. I samvekan med Jordbruksverket, Landsbygdsnätverket och Maritima klustret genomfördes seminariet "Värden för svenskt yrkesfiske" i Göteborg.

Fiskekommunerna har varit initiativtagare till en utbildning där yrkesfiskare har berättat om hur man i samverkan med forskningen tagit fram regler för ett hållbart fiske i norra Bohuslän. Deltagare har varit från regionala och nationella myndigheter och organisationer inklusive riksdagsledamöter. Utbildningarna har påverkat och givit större insikt om det kustnära yrkesfisket.

Strategier inom mål 4

1. Skapa och kommunicera en väl förankrad, gemensam framtidsbild för Fyrbodalen.
2. Skapa förutsättningar för ett ökat samspel mellan städer och landsbygder genom omvärldsbevakning, analyser och samarbeten.
3. Skapa förutsättningar till livslångt lärande oavsett bostadsort.
4. Samverka för att etablera Fyrbodalen som ledande delregion inom skog och trä, med satsningar i nya bioekonomilösningar.
5. Samverka för att etablera Fyrbodalen som en ledande maritim delregion med lösningar inriktade på innovation samt miljöanpassad och hållbar utveckling.

En stark och attraktiv gränsregion

Det gränsregionala arbetet med att skapa gemensam statistik för området har påverkats av bildandet av den nya fylkeskommunen Viken på den norska sidan av gränsen. Nordiska ministerrådet har kommunicerat att de norska myndigheterna ska påbörja arbetet efter att bildandet av den nya fylkeskommunen är klart.

Flera möten mellan Svinesundskommittén och kommunalförbundet har ägt rum. Diskussionerna har resulterat i en muntlig överenskommelse om att förbundets ingång gentemot Svinesundskommittén består av det gränsregionala arbetet med att stärka besöksnäringen.

Under hösten deltog Svinesundskommittén på ett möte med förbundsdirektionen för att redovisa projektet "Gränsen som attraktion" och berätta mer om det arbete de bedriver.

Växande besöksnäring

Ett nytt besöksnäringssprojekt, "Svinesundskommitténs arbete med gränsregional besöksnäring" har därför beviljats. Projektet syftar till att bidra till en ökning av antalet företagsarbeten över gränsen och att bidra till att näringslivet i större utsträckning nyttjar gränsens potential och attraktivitet. Projektet ska utöka näringslivssamarbetet över gränsen inom besöksnäringen för att stärka förutsättningarna för innovation och resiliens i branschen. Syftet är också att skapa hållbar tillväxt genom att utveckla och möjliggöra guidade turer i naturskyddade områden.

Projektet Framfor som kommunalförbundet varit med och finansierat avslutades under året. Näringslivsutvecklaren på förbundet har suttit med i styrgruppen under de tre år som projektet genomförts. Projektet konstaterar vissa specifika framgångsfaktorer bland gränsregionala små och medelstora företag som är applicerbara på andra företag i vår geografi.

Unga entreprenörer

Ung Företagsamhet har beviljats medel för att genomföra interreg-projektet "Unga möjligheter" som fokuserar på att stärka och utveckla de entreprenöriella förmågorna bland våra unga. Kommunalförbundet har en plats i styrgruppen för projektet för att kunna följa projektets utveckling och resultat.

Projektet Kraftledningarna som Innovatum är projektägare till på svensk sida har beviljats. Projektet har initierat i samverkan med Teknikcollege. Teamchef för samhällsutveckling sitter med i styrgruppen för projektet.

Teamchefen för Samhällsutveckling ingår även i den regionala arbetsgruppen Väg för att komma med inspel från Fyrbodalen inför den nya programperioden. Fyra möten har ägt rum under året. En remiss från näringsdepartementet har hanterats inom ramen för detta.

Inom Position Väst-samarbetet används begreppet "Tillväxtzonen mellan Göteborg och Oslo" konsekvent i marknadsföring både inom

och utom Sverige. Vi har dock inte deltagit i något övergripande varumärkesarbete för regionen Göteborg/Oslo/Öresund.

Genom projektet "Grön tillväxt trä" har ett samarbete med norska aktörer och Svinesundskommittén kunnat etableras där kommuner och företag i Fyrbodalsregionen fått ta del av omfattande norska erfarenheter av träbyggnation. Dessutom har ett samarbete kring kommunikation av gränsregionen för att attrahera internationella investerare etablerats där Rethinking wood ramar in den attraktiva gränsregionens erbjudanden. Vi har arrangerat minimässor, seminarier, studiebesök till både norska och svenska objekt, majoriteten av medlemskommunerna har ställt krav som lett till byggen med trästommar eller har påbörjat ett strukturerat arbete för att lära mer om hur byggande kan ske med bärande konstruktionerna i trä. Ett utvidgat samarbete med Paper province, det stora värmländska skogs- och träklustret och fler områden i Norge har påbörjats.

Utökad samverkan

På den norska sidan av gränsen saknas en mot svarighet till vårt Position Väst-kontor. Vi har inte heller tillgång till uppgifter om företagsetableringar på den norska sidan. Däremot har vi under året noga följt antal etableringsärenden och antalet etableringar som Position Västkontoret hanterar. Vi har under året inte fått fler etableringar på vår sida gränsen än under tidigare år. Arbetet med att öka samverkan för fler etableringar har dessutom försvårats med anledning av det under året pågående arbetet med att slå samman fylkeskommuner på andra sidan gränsen.

Vi har däremot kunnat lägga en god grund för utökad samverkan för fler etableringar genom att ta fram fakta och marknadsföringsmaterial som är gränsöverskridande. Detta har gjorts som en del av Svinesundskommitténs interreg-projekt "Grön tillväxt trä". Position Väst-kontoret har i samverkan med aktörer på den norska och den svenska sidan tagit fram värdeerbjudanden som beskriver vår norsk-svenska regions styrkor inom fokusområdet trä. Dessa har använts vid marknadsföring i bland annat Hannover och Wien, samt på Position Västs webbplats. Materialet används även vid konkreta etableringsärenden av Position Väst-kontoret och enskilda kommuner.

Rethinking wood

Under ledning av Position Väst-kontoret har även en film, Rethinking wood, tagits fram om vår norsk-svenska gränsregion. Styrkor inom träförädling, industriell utveckling med mera presenteras i filmen med hela den gränslösa regionen som avsändare. Filmen togs fram som en del av Svinesundskommitténs interreg-projekt Grön tillväxt trä. Filmen och värdeerbjudandet har varit till stor nytta som marknadsföringsmaterial och som ett material att använda vid etableringsärenden. Ett antal etableringsärenden har hanterats under året. Ett mindre, utländskt bolag inom träförädling, har etablerat sig. Etableringen offentliggörs under 2020. Utöver detta har Position Väst-kontoret marknadsfört delregionen på NXT Oslo, en mäs sa som riktar sig till norska bolag inom e-handel och logistik. Ett antal etableringsärenden som inkommit och som vi arbetar med har norska investerare/ägare.

Strategier inom mål 5

1. Genomföra samverkansinsatser för att underlätta för invånare och företag att leva och verka, studera, arbeta och bo samt bedriva verksamhet i gränsregionen Fyrbodal-Östfold.
2. Verka för att ett gemensamt varumärke skapas för området Göteborg/Oslo/Öresund.
3. Bidra till en växande gränsöverskridande besöksnäring i samverkan med andra aktörer, utifrån regionala och nationella strategier.
4. Bidra till ett ökat samarbete över gränsen mellan aktörer kring trä som resurs för näringslivsutveckling och miljö.
5. Utveckla ett gränsöverskridande samarbete för att attrahera företagsetableringar i gränsregionen.
6. Verka för framtagande av gränsöverskridande statistik nationellt.

En aktiv och nyskapande kulturregion för alla

Nätverket för kulturansvariga har regelbundna möten med fokus på frågor som pekats ut som särskilt aktuella. Utöver dessa teman och beredning av ansökningar av tillväxtmedel har nätverket formulerat en uppdragsbeskrivning som förtydligar roll och uppdrag. Årets teman har varit offentlig konst och gestaltad livsmiljö, föreningsliv och studieförbund, platsutveckling, tillväxtmedel, ny delregional verksamhetsplan och genomförande av ny regional kulturstrategi.

Kulturstrategin har varit delaktig i framtagandet av det nya styrdokumentet Kulturstrategi Västra Götaland 2020-2023 genom att vara med vid ett flertal samråd och dialogtillfällen, därefter förankrat och behandlat remissen med kulturansvariga och politiskt. Under hösten påbörjades diskussionerna om genomförandet av den antagna strategin.

Långvariga samarbeten

Under vår och höst utlystes sökbara tillväxtmedel till kulturprojekt. De beviljade projekten stärker samverkan mellan olika aktörer inom Fyrbodalsregionen. I nästan alla projekt är målsättningen att få till långvariga samarbeten och utbyten mellan det privata och offentliga, ideella föreningar och professionella kulturutövare. Utgångspunkten är alltid kulturellerad och eller kopplad till besöksnäring. Flera av projekten och förstudierna påbörjas i början av 2020. Alla 14 kommuner i Fyrbodalsregionen berörs av de fördelade medlen.

Fyrbodals kommunalförbund har lång erfarenhet av att arbeta strategiskt med frågor som rör området Gestaltad livsmiljö. I november arrangerades årets seminarium under paraplyet Attraktiva kommuner med temat Den offentliga konsten i

samhällsbygget. Programmet vänder sig till politiker och tjänstepersoner i medlemskommunerna, men även arkitekter, byggherrar och konstnärer verksamma i Fyrbodalsregionen. Det kom även externa deltagare. Med det breda programmet eftersträvas att flera olika funktioners kompetens höjs inom ämnet. Den nationella politiken Gestaltad livsmiljö ger oss kraft och stöd att fortsätta utvecklingsarbetet.

Konst i offentlig miljö

Nätverkstan Kultur har under hösten gjort en kartläggning och uppföljning av arbetet inom projektet Konst i offentlig miljö / Offentlig miljö som konstform (avslutat 2012) och hur kommunerna arbetar efter styrdokumentet Fyrbodalsmodellen i dag. Utredarens rapport och analys ska vara färdigställd och bli presenterad för kulturansvariga i början av 2020, men delar av arbetet presenterades på ovan nämnda seminarium. Utifrån underlaget får vi möjlighet att forma en fortsatt gemensam strategisk utveckling inom frågorna som tar avstamp i Gestaltad livsmiljö.

Kommunalförbundet har beviljat projektmedel till två projekt inom ramen för strategin att öka kunskapen om kultur som innovationsdriven tillväxtfaktor. Stadsvandring med AR är ett projekt som länkar samman kulturarv med digitalisering och destinationsutveckling. AR står för Augmented reality / Förstärkt verklighet. Inom förstudien Kultur möter Innovation kommer Innovatum utveckla en metod som möjliggör ett närmare samarbete mellan konstnärer och kreatörer inom pågående innovationsprojekt. Arbetet påbörjas 2020.

Fyrbodals kommunalförbund har bildat en

arbetsgrupp för frågor som rör arbetet med kulturella och kreativa näringar, KKN. I arbetsgruppen ingår representanter från fyra medlemskommuner, processledaren vid Mötesplats Steneby och tjänstepersoner vid kommunalförbundet.

Deltagarnas olika professioner täcker in en bred kompetens inom både kultur och näringsliv. Gruppen har påbörjat arbetet med att identifiera vilka insatser som behövs för att kommunerna och stödsystemen riktade till näringslivet ska vara bättre rustade för att möta dessa branschers specifika behov. Arbetsgruppens uppdrag är att belysa de frågor och utmaningar som rör branscherna inom KKN och att se på vilka sätt vi gemensamt kan stärka deras förutsättningar att leva och verka i Fyrbodalsregionen.

Kulturella och kreativa näringar

En gång om året bjuder kommunalförbundet in de två nätverken för kultur och näringsliv till en gemensam dag kring frågor som rör kulturella och kreativa näringar. Dagen belyste både kommu-

nal och delregional destinationsutveckling samt Fyrbodals resursbaser och utvecklingsnoder, där KKN-fältet tar en allt tydligare och mer framträdande plats. I förstudien "Utvecklings- och konkurrenskraftigt näringsliv i Fyrbodalsregionen" pekas Mötesplats Steneby och Not Quite ut som två av de betydande utvecklingsnoder som finns i Fyrbodalsregionen.

Kulturstrategen har varit med vid möten och workshops om framtiden för Gerlesborgsskolan i Tanum och Not Quite i Fengersfors. Resultatet som eftersträvas av dessa samtal är att verksamheterna ska komma vidare i sin utveckling samt nå stabilitet, så att de kan fortsätta vara de betydelsefulla platser och kluster för fri konst och kultur som de är. Kulturstrategen har blivit inbjuden att delta i styrgruppen för projektet Artifex som erbjuder företagsstöd inom design, kultur- och konsthantverk. Extra givande är att projektet spänner över delregionerna Fyrbodalsregionen och Skaraborg med sina hantverksnoder i Steneby/Dals Långed, Tibro och Mariestad.

Strategier inom mål 6

1. Öka kunskapen om kopplingen mellan kultur och kommuners attraktivitet.
2. Öka kunskapen om kultur som innovationsdriven tillväxtfaktor.
3. Främja kulturföretagande.

Invånarna ska erbjudas en god, jämlik och kunskapsbaserad socialtjänst, vård och omsorg

Fyrbodals kommunalförbund fokuserar på följande områden när det gäller socialtjänst, vård och omsorg:

- Forskning och utveckling, FoU
- Nätverk och kompetensutveckling
- Regional samverkan och stödstruktur, RSS
- Vårdsamverkan

Forskning och utveckling

Kommunalförbundet är både kunskapskonsument och kunskapsproducent. FoU-Socialtjänst arbetar genom tre FouRum, där representanter från socialtjänstens ledningsgrupper inom områdena vård och omsorg, individ och familjeomsorg och funktionshinder/socialpsykiatri möts och initierar kunskapsutveckling. Deltagarna i FouRum kan också representera medlemskommunerna i delregionala och regionala sammanhang, som berör missbruk, socialpsykiatri och unga lagöverträdare.

En FoU-strateg och en vetenskaplig ledare kopplar ny forskning till verksamheterna genom utvecklingsarbete, FoU-caféer, inspirationsdagar, utredningar och uppdragsutbildningar. En satsning på att öka antalet anställda med magister- och masterkompetens i kommunerna har gjorts under året. Ett forskningsprojekt med tema Barnhusets insatsmodell har inletts. Kommunalförbundet är med och initierar forskningsprojekt/forskarcirklar utifrån praktiska och forsknings-

mässigt relevanta frågeställningar för att främja en kunskapsbaserad socialtjänst.

Socialtjänstövergripande utvecklingsarbete har varit till stöd i området öppna jämförelser och systematisk uppföljning. Stöd har givits till innovationsledning och gemensam idéhantering, genom projektet ICare4Fyrbodal. Ett exempel är hantering av överblivna inkontinenshjälpmedel.

Individ och familjeomsorg, IFO, har utvecklat kompetensutvecklingsplaner som en kompetensresa för områdena barn och unga samt missbruk och ekonomiskt bistånd. En nätverksledare har på uppdrag av IFO-cheferna, varit ledare för sju olika kunskaps- och ämnesnätverk. Nätverksledaren har också genomfört inspirationsdag och haft tematräff om arbetstyngdsmätning.

Individens behov i centrum

Inom vård- och omsorgsområdet har strategin för baspersonalens kompetens och titulatur börjat införas i sju kommuner. Individens behov i centrum är ett arbetssätt som införs inom vård- och omsorg med stöd av ett nätverk med utvecklingsledare från kommunalförbundet. En FoU-cirkel om "att leda på natten" har avslutats där deltagare från alla kommuner i Fyrbodal har ingått.

FouRum Funktionshinder/Socialpsykiatri har arbetat med kompetensutvecklingsplaner för funktionshinder och socialpsykiatri. Inspirations-

Mål 7: Socialtjänst, vård och omsorg

dagar har genomförts. FoU-rum ska utvecklas genom fokus på erfarenhetsutbyte och omvärldsbevakning.

Nätverk

Nätverksarbetet utgår ifrån uppdrag av medlemskommunernas socialchefer. Nätverksarbete är kostnadseffektiv kunskapsutveckling och erbjuder kollegialt stöd till deltagarna. Många som deltar i nätverk är ensamma i sin yrkesroll i hemkommunen och att delta i nätverk med andra i samma yrkesroll är viktigt både för att utveckla sin egen yrkesroll och för att utbyta erfarenheter.

Under året har de flesta nätverken inom socialtjänstens område arbetat med sitt syfte och uppdrag. Det finns en utsedd socialchef som kontaktperson till de flesta nätverk och nätverkens uppdrag ska vara förankrade. Utvärdering av nätverkens arbete sker kontinuerligt och en del nätverk avslutas och andra startar upp.

Ett nytt nätverk som startats under året är nätverket för digitalt stöd och ikt inom funktionshinder och socialpsykiatri, DIKT. En del nätverk har arbetat på att erbjuda möten på distansteknik i stället för fysiska möten. Omvärldsbevakning och informationsdelning kan då ske med större aktualitet. En behovsanalys för digitalisering har gjorts i några nätverk och en handlingsplan är framtagen.

Kunskap och innovation

Kommunalförbundet medverkar till att kommunernas socialtjänst och hälso- och sjukvård arbetar kunskapsbaserat och innovativt. Under året har kommunerna genomfört aktiviteter kopplade till verksamheternas behov av kompetens och innovationskunskap. Genom iCare4Fyrbodalen har både ledare och medarbetare genomfört utvecklingsprogram med innovativa metoder för att söka nya lösningar på utmaningar.

Nya nationella riktlinjer, vård och insatsprogram inom socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården har presenterats på seminarier och arbetsmöten. Kommunerna har avsatt två procent av statliga medel för psykisk hälsa till en gemensam kunskapsatsning om missbruk och psykisk ohälsa.

Vi jobbar aktivt med vardagslärande, det vill säga att skapa struktur för att satsningar på

kompetensutveckling ska tas tillvara i kommunen när man kommer tillbaka till jobbet. Hur den individuella kunskapen blir organisationens och ger ett förändrat handlande som kommer brukarna till godo.

Digitaliseringssamordnare på kommunalförbundet har mött kommunernas efterfrågan om information om digitalisering, en digitaliseringsdag har också genomförts.

Kunskapsutveckling och samordning av statliga satsningar görs genom kommunalförbundet. Under 2019 har bland annat planerandet och uppstart av resurscenter för hedersrelaterat våld och förtryck i Fyrbodalen kunnat genomföras med statliga medel fördelade av länsstyrelsen.

Vårdsamverkan

Krav på samverkan ökar och ger effekt. Kommunalförbundet ingår i Vårdsamverkan Fyrbodalen, delregional arena för samverkan mellan kommunerna och Västra Götalandsregionen i frågor som rör vård, stöd, omsorg och skola. Grupper och områden som särskilt uppmärksammas är personer med sammansatta behov av vård och omsorg, barn- och unga, personer med psykisk ohälsa, missbruk och beroende samt information och kommunikation mellan vårdgivare.

Kommunalförbundet identifierar och utreder verksamhetsområden där kommunerna kan samverka och på så sätt erbjuda invånarna likvärdiga insatser på ett mer kostnadseffektivt och rättssäkert sätt. Bland annat har den nya lagen om trygghet och säker utskrivning från slutenvård inneburit att kommunerna visat intresse för att se över möjligheter till samverkan för vissa grupper av patienter. Förstudie om Mini Maria Fyrbodalen har lett till att vi 2020 kan börja bygga upp organiserad, integrerad verksamhet för ungdomar i Fyrbodalen med psykisk ohälsa och samtidig missbruksproblematik. Kommunerna har fått stöd i beslutsprocessen avseende optioner för framtidens vårdinformationsmiljö genom verktyg för nyttoanalys och informationsmöten.

Regional samverkan

Kommunalförbundet deltar och agerar i olika utredningar och arbetsgrupper där samverkan mellan de båda huvudmännen är viktig, till exempel gällande ungdomsmottagningar och Västra

Mål 7: Socialtjänst, vård och omsorg

Götalandsregionens barnprogram för att barnsäkra omställningen till nära vård.

Kommunalförbundet utgör Regional samverkan och stödstruktur, RSS, på nationell nivå för Fyrbodalsregionen. RSS syftar till samverkan och stöd för kunskapsutveckling i socialtjänst och närliggande hälso- och sjukvård. Vid regional- och nationell samverkan ökar möjligheten att använda resurser på ett effektivt sätt och kunskapsutvecklingen och erfarenhetsutbytet stärks.

RSS bidrar till utvecklingen av evidensbaserad praktik på regional och lokal nivå anpassat till regionala och lokala prioriteringar. Kommunalförbundet deltar bland annat i Sveriges kommuner och regioners utvecklingsprojekt att bryta

långvarigt ekonomiskt biståndsmottagande.

Kommunalförbundet som RSS är en del av partnerskapet tillsammans med Sveriges kommuner och regioner och Socialstyrelsen. Partnerskapet verkar inom kunskapsstyrningsfrågor för socialtjänst och närliggande hälso- och sjukvård.

Kommunerna är genom kommunalförbundet delaktiga i nationella nätverk inom områdena missbruk, individens behov i centrum, e-hälsa, sociala barnavården, funktionshinder, äldreomsorg och kommunal hälso- och sjukvård samt systematisk uppföljning. Flödet av information och kunskap mellan nationell, regional och lokal nivå är en stor utmaning i kommunalförbundets arbete.

Strategier inom mål 7

1. Stödja kommunernas socialtjänst, vård och omsorg för god samverkan i gränssnittet mellan kommun, region och stat.
2. Fungera som en regional stödstruktur för kunskapsutveckling och samordning av statliga satsningar/initiativ inom socialtjänst samt angränsande hälso- och sjukvård.
3. Medverka till att kommunernas socialtjänst samt vård och omsorg arbetar kunskapsbaserat och innovativt.
4. Identifiera och utreda verksamhetsområden där kommunerna kan samverka och på så sätt erbjuda invånarna likvärdiga insatser på ett mer kostnadseffektivt och rättssäkert sätt.
5. Driva och stödja utvalda nätverk för kostnadseffektiv kunskapsutveckling och kollegialt stöd.
6. Stödja kommunerna i digitalisering och välfärdsteknologi.

God och jämlik hälsa för barn och unga

Inom målområdet sker arbetet på Fyrbodals kommunalförbund främst genom Hälsokällan, en verksamhet som finansieras av kommunerna och Västra Götalandsregionen.

Hälsokällan arbetar med hälsofrämjande och förebyggande arbete för att främja barn och ungas hälsa. Uppdraget tar sin utgångspunkt i FN:s barnkonvention och är främst kopplat till det psykosociala området, där utgångspunkten är att verka inkluderande. De huvudsakliga metoderna för att uppnå de mål som satts är nätverksträffar, processtöd, konferenser och utbildningar. Målgruppen är viktiga vuxna, det vill säga vuxna i barn och ungas närhet. Fokusområden för Hälsokällan utgår ifrån verksamhetsplanen (2018-2021) och är våldsförebyggande, fullföljda studier, integration, psykisk hälsa samt samspel, sexualitet och relationer.

Fokusområden

Fyrbodals kommunalförbund har under året arrangerat ett flertal utbildningar inom följande fokusområden:

- Samspel, sexualitet och relationer, till exempel ICDP/Vägledande samspel och Gruppledarutbildning BVC.
- Psykisk hälsa, till exempel DISA – Din inre styrka aktiveras och Brännpunkt mitt bp-samtal.
- Integration, till exempel jämlikhet, jämställdhet och mänskliga rättigheter

Kommunalförbundet har även utgjort processtöd inom fokusområdet Fullföljda studier, inom det ESF-finansierade projektet En skola för alla. Dessutom har Hälsokällan och kommunalförbundet tillsammans med kommunerna i Fyrbodals och Västra Götalandsregionen arrangerat en konferens med fokus på att främja skolnärvaro och förebygga skolfrånvaro. En konferens som samlade nästan 300 deltagare.

Nätverk

Kommunalförbundet har under året ansvarat för följande nätverk för professionella som möter barn, ungdomar och föräldrar:

- Skolnärvaro/skolfrånvaro
- Hedersförtryck
- Föräldrar nya i Sverige (brobyggare/kulturtolkar)
- Socialpedagoger i skolan
- ICDP Nivå 2
- ICDP Utbildare
- Familjecentraler
- Kommunalt aktivitetsansvar
- Projektenheter En skola för alla
- ABC/KOMET
- Samspel, sexualitet och relationer
- Jämlikhet och jämställdhet – nätverk för studiehandledare och språkstödjare

Samverkan med Västra Götalandsregionen och länsstyrelsen har skett i olika sammanhang

Mål 8: Barn och unga

och aktiviteter. I projektet "En skola för alla" har samverkan skett med samtliga kommunalförbund inom Västra Götalandsregionen samt Samordningsförbundet Väst. Hälsokällan har även startat upp ett samverkansråd kring rörelse i samverkan med Västra Götalands Idrottsförbund och Västra Götalandsregionen.

Kommunalt aktivitetsansvar

Inom ramen för strategin att få fler unga vuxna i studier eller arbete har Fyrbodals kommunalförbund under året drivit nätverket Kommunalt aktivitetsansvar samt deltagit i projektet En skola för alla. Kommunalförbundet har startat en arbetsgrupp för fullföljda studier med representanter från nätverket för utbildningschefer.

När det gäller strategin om att alla barn och ungdomar ska ha lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter har kommunalförbundet bland annat genomfört:

- Slutkonferens för projektet Vägledning för livet.
- Projektet En skola för alla.
- Projektet Barns integritet, ett metodutvecklingsprojekt i samarbete med förskolor i området.
- Utbildningar inom fokusområde samspel, sexualitet och relationer – diskrimineringsgrunder, normer och demokrati med utgångspunkt i barnkonventionen
- Utbildningar med utgångspunkt i det nationella projektet kring hedersförtryck, som har koppling till både våldsförebyggande arbete och integration. Utbildning har getts till aktörer inom skola, socialtjänst, arbetsmarknad, integrationsenheter och hälso- och sjukvård. Även ungdomar, främst inskrivna på språkintruktionsprogram, i flera kommuner har fått utbildning om mänskliga rättigheter och att förebygga heders-

problematik. Samverkan i detta projekt har skett på lokal, regional och nationell nivå.

- Utbildningar, nätverk och utvecklingsarbete inom fokusområde integration.
- Processtöd vid uppstart av en familjecentral och förarbete och processtöd med en ungdomscentral i området.
- Processtöd i skolans utvecklingsarbete med likabehandling och värdegrund.

Strategier inom mål 8

1. Stödja kommunernas förebyggande och hälsofrämjande arbete för ökad likvärdighet och likvärdiga villkor för barn och unga.
2. Verka för god samverkan och erfarenhetsutbyte mellan/inom kommuner och regionen.
3. Stödja kommunernas arbete med att få fler unga vuxna i studier eller arbete.

Ekonomisk redovisning

RESULTATRÄKNING TOTAL		2019-01-01- 2019-12-31	2018-01-01- 2018-12-31
<u>Intäkter</u>	(not 1)		
Medlemsavgifter basverksamhet		9 273 806	8 966 268
Extern finansiering projekt och övrig verksamhet		21 858 047	21 506 196
EU-bidrag projekt och övrig verksamhet		5 185 142	3 669 015
Ersättning för uppdrag i projekt och övrig verksamhet		5 904 693	6 402 985
Övriga intäkter		426 522	169 730
		42 648 211	40 714 194
<u>Kostnader</u>	(not 1)		
Konsultkostnader, tjänsteköp	(not 2)	-6 421 542	-7 446 995
Administration, marknadsföring, möteskostn		-5 013 084	-4 931 569
Faktiska resekostnader, utlägg		-379 104	-326 232
Möteskostnader politiker och tjänstemän		-83 482	-105 673
Konferensarrangemang		-1 780 812	-1 236 335
Personalkostnader	(not 2)	-27 712 526	-24 260 249
Bilersättning och traktamente		-375 130	-413 682
Politiska ersättningar		-355 223	-352 217
Lämnade bidrag		<u>-2 696</u>	<u>-798 990</u>
		-42 123 599	-39 871 941
<i>Resultat före avskrivningar</i>		524 611	842 253
Avyttring inventarier		0	0
Avskrivningar inventarier	(not 3)	<u>-69 104</u>	<u>-73 905</u>
<i>Resultat efter avskrivningar</i>		455 507	768 348
<u>Finansiella intäkter och kostnader</u>			
Ränteintäkter		15 611	14 683
Räntekostnader		<u>-4 967</u>	<u>-500</u>
		10 644	14 183
ÅRETS RESULTAT	(not 13)	466 151	782 530

VARAV RESULTATRÄKNING BASVERKSAMHET	2019-01-01- 2019-12-31	2018-01-01- 2018-12-31
<u>Intäkter</u>	(not 1)	
Medlemsavgifter	9 273 806	8 966 268
Ersättning för uppdrag	800	6 000
Övriga intäkter	<u>74 953</u>	<u>69 544</u>
	9 349 559	9 041 812
<u>Kostnader</u>	(not 1)	
Konsultkostnader, tjänsteköp	-112 374	-369 967
Administration, marknadsföring, möteskostn	-1 824 047	-1 754 048
Faktiska resekostnader, utlägg	-25 659	-24 494
Möteskostnader politiker och tjänstemän	-83 482	-105 673
Personalkostnader	(not 2) -6 399 633	-5 463 007
Bilersättning och traktamente, förmånsbil	-118 742	-136 857
Politiska ersättningar ordf. och revisorer	-355 223	-352 217
Lämnade bidrag	<u>-1 261</u>	<u>0</u>
	-8 920 422	-8 206 263
<i>Resultat före avskrivningar</i>	429 137	835 548
Avyttring inventarier	0	0
Avskrivningar inventarier	(not 3) <u>-69 104</u>	<u>-73 905</u>
<i>Resultat efter avskrivningar</i>	360 033	761 643
<u>Finansiella intäkter och kostnader</u>		
Ränteintäkter	15 611	14 683
Räntekostnader	<u>-4 967</u>	<u>-500</u>
	10 644	14 183
ÅRETS RESULTAT	370 677	775 826

VARAV RESULTATRÄKNING PROJEKTVERKSAMHET	2019-01-01- 2019-12-31	2018-01-01- 2018-12-31
<u>Intäkter</u>		
Extern finansiering	12 481 589	11 909 729
EU-bidrag	5 185 142	3 669 015
Ersättning för uppdrag	1 150 728	989 348
Övriga intäkter	<u>341 381</u>	<u>97 084</u>
	19 158 840	16 665 177
<u>Kostnader</u>		
Konsultkostnader, tjänsteköp	(not 2) -4 588 959	-5 116 561
Administration, marknadsföring, möteskostn	-1 797 218	-1 242 333
Konferensarrangemang	-1 393 305	-721 389
Resekostnader	-146 275	-167 493
Politiska ersättningar	0	0
Personalkostnader	(not 2) -10 363 282	-8 644 356
Bilersättning och traktamente	-137 365	-149 340
Lämnade bidrag	<u>-1 435</u>	<u>-617 001</u>
	-18 427 840	-16 658 472
<i>Resultat före avskrivningar</i>	731 001	6 704
Avskrivningar inventarier	(not 3) 0	0
<i>Resultat efter avskrivningar</i>	731 001	6 704
<u>Finansiella intäkter och kostnader</u>		
Räntekostnader	0	0
ÅRETS RESULTAT	(not 13) 731 001	6 704

VARAV RESULTATRÄKNING ÖVRIG VERKSAMHET	2019-01-01 2019-12-31	2018-01-01- 2018-12-31
<u>Intäkter</u>		
Extern finansiering	9 376 458	9 596 467
EU-bidrag	0	0
Ersättning för uppdrag	4 753 165	5 407 636
Övriga intäkter	<u>10 188</u>	<u>3 102</u>
	14 139 811	15 007 206
<u>Kostnader</u>		
Konsultkostnader, tjänsteköp	(not 2) -1 720 209	-1 960 467
Administration, marknadsföring, möteskostn	-1 391 819	-1 935 188
Konferensarrangemang	-387 507	-514 946
Resekostnader	-207 170	-134 245
Politiska ersättningar	0	0
Personalkostnader	(not 2) -10 949 611	-10 152 885
Bilersättning och traktamente	-119 022	-127 485
Lämnade bidrag	<u>0</u>	<u>-181 989</u>
	-14 775 338	-15 007 206
<i>Resultat före avskrivningar</i>	-635 526	0
Avskrivningar inventarier	(not 3) <u>0</u>	<u>0</u>
<i>Resultat efter avskrivningar</i>	-635 526	0
<u>Finansiella intäkter och kostnader</u>		
Ränteintäkter	0	0
Räntekostnader	<u>0</u>	<u>0</u>
ÅRETS RESULTAT	-635 526	0

BALANSRÄKNING		2019-12-31	2018-12-31
TILLGÅNGAR			
<u>Materiella anläggningstillgångar</u>			
Inventarier	(not 3)	<u>124 205</u>	<u>193 308</u>
		124 205	193 308
<u>Finansiella anläggningstillgångar</u>			
Aktier och andelar	(not 4)	<u>2 767 000</u>	<u>2 767 000</u>
		2 767 000	2 767 000
<u>Omsättningstillgångar</u>			
Kundfordringar		8 851 721	4 087 506
Momsfordran		228 772	0
Övriga kortfristiga fordringar		32 891	406 824
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader basverksamhet	(not 9)	650 692	341 701
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader övrig verksamhet	(not 10)	3 157 342	5 921 774
Upplupna intäkter projektverksamhet	(not 11)	<u>8 814 128</u>	<u>10 660 354</u>
		21 735 545	21 418 159
<u>Likvida medel</u>			
Kassa, postgiro och bank	(not 12)	29 636 365	24 954 069
SUMMA TILLGÅNGAR		54 263 114	49 332 536
SKULDER OCH EGET KAPITAL			
<u>Eget kapital</u>			
Balanserat resultat		-3 146 779	-2 364 249
Årets resultat		<u>-466 151</u>	<u>-782 530</u>
		-3 612 930	-3 146 779
<u>Kortfristiga skulder</u>			
Leverantörsskulder		-3 046 250	-2 014 862
Övriga kortfristiga skulder basverksamhet		-1 003 053	-968 230
Regionala tillväxtmedel (TVP)	(not 5)	-33 085 335	-32 139 782
Uppl.kostn., förutbet. int basverksamhet	(not 6)	-828 153	-777 291
Uppl.kostn., förutbet.int övrig verksamhet	(not 8)	-4 486 503	-4 258 892
Uppl.kostn., förutbet. int projektverksamhet	(not 7)	-8 200 889	<u>-6 026 700</u>
		-50 650 184	-46 185 757
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		-54 263 114	-49 332 536
Ställda panter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

KASSAFLÖDESANALYS	2019-01-01- 2019-12-31	2018-01-01- 2018-12-31
Den löpande verksamheten		
Årets resultat	466 151	782 530
<i>Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet</i>		
Avskrivningar inventarier	<u>69 104</u>	<u>73 905</u>
	535 255	856 435
<i>Förändringar i rörelsekapital</i>		
Förändring av fordringar	-317 387	-5 348 043
Förändring av kortfristiga skulder	<u>4 464 427</u>	<u>9 324 197</u>
	4 147 041	3 976 155
Kassaflöde från den löpande verksamheten	4 682 296	4 832 590
Investeringsverksamheten		
Förvärv av inventarier	0	0
Försäljning av inventarier	<u>0</u>	<u>0</u>
Kassaflöde från investeringsverksamheten	0	0
Finansieringsverksamheten		
Förändring av långfristiga skulder	<u>0</u>	<u>0</u>
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	0	0
ÅRETS KASSAFLÖDE	4 682 296	4 832 590
Likvida medel vid årets början	<u>24 954 069</u>	<u>20 121 479</u>
Likvida medel vid årets slut	(not 12) <u>29 636 365</u>	<u>24 954 069</u>

SOLIDITET	(not 16)	2019-12-31	2018-12-31
Eget kapital/Tillgångar		7%	7%

Projektverksamhet 2019	Kostnader	Intäkter	Acc. kostn.	Acc. intäkter
<u>Pågående projekt</u>				
Miljösamverkan - årsavgift	-316 000	316 000	-2 464 034	2 502 873
EBP - Äldre H-042, H-057	-514 089	514 089	-3 079 715	3 079 715
SKL - Prio	-309 890	309 890	-1 371 893	1 371 893
F&U Utvärderingsvektad	-188 018	188 018	-259 170	259 170
Våldsprojektet	0	0	-647 473	647 473
Nätverksledare IFO	-916 875	916 875	-2 290 397	2 290 397
BBIC 2017-2018	-2 251	2 251	-147 685	147 685
Våld i nära relationer 2017-2018	-12 519	12 519	-843 083	843 083
VGR/GITS	-872 086	872 086	-1 214 288	1 214 288
Integritet i förskolan	-608 727	608 727	-685 206	685 206
MiniMaria	-8	8	-8	8
Suicidprevention	-8	8	-8	8
Utv. Seminarieverksamhet 2013-14	-162 740	162 740	-938 664	938 664
Kulturkollo 2018	0	0	-645 772	645 772
Kultursamverkan Fyrbodal	-1 709	1 709	-95 639	95 638
Ökad strategisk kultursamverkan Fyrbodal	-5 352	5 352	-5 352	5 352
Näringslivsutveckl. Fyrbodal	-652	652	-872 593	871 940
Biogas 2020	-2	2	-747 223	747 223
Företagsakuten	0	0	-383 632	383 632
Strukturbild Fyrbodal	-224 076	224 076	-1 716 331	1 716 331
Företagsklimat Fyrbodal	-1 346 360	1 346 360	-2 360 753	2 360 753
Framtidsentreprenörer Fyrbodal	-82 667	-511 326	-593 993	0
Framtidsentreprenörer TVV	-193 385	788 055	-1 919 500	2 514 170
Grön Tillväxt Skog	-717 424	717 424	-1 127 735	1 127 735
Genomförandeplan VG 2020	-600	600	-58 453	58 453
Rural mobilitet	-541 593	541 593	-541 593	541 593
Fossilfri gränsregion 2030	-1 446 506	1 446 506	-1 446 506	1 446 506
Trämanufaktur	-78 363	78 363	-78 363	78 363
Uppdrag ALMI-företagscoaching	-776 761	776 761	-776 761	776 761
Utv- & konkurrenskraftig näringslivsutv	-269 242	269 242	-269 242	269 242
Teknikcollege Fyrbodal	-469 787	469 787	-3 945 042	3 945 042
Vård- och omsorgscollege	-694 030	694 030	-2 723 393	2 723 393
KOBRA	-184	184	-1 287 266	1 287 266
SSC - Scandinavian Science Cluster	0	0	-1 963 000	1 963 000
Kompetensplattformarb. Fyrbodal	-3 101 517	3 101 517	-8 922 436	8 922 436
Avtal vuxenutbildning	-224 321	224 321	-598 055	598 055
Praktksamordning Fyrbodal	-1 113 057	1 113 057	-3 525 581	3 525 581
En skola för alla	-2 827 548	2 827 548	-4 465 822	4 465 822
Gemensam portal för Samhällsorientering F	-105 817	105 817	-105 817	105 817
Plattform för nyanländas etablering	0	-8 827	-2 398 599	2 389 772
<u>Projekt som förvaltas av förbundet</u>				
Kompletteringspremier KPA	0	0	-21 088	21 088
Fiskekommunerna del 2 (Ö-023)	-269 230	269 230	-991 885	991 885
Projektkonomb (P-003)	0	0	-6 996	6 996
Vattenrådet	-7 989	7 989	-7 989	7 989
<u>Projekt som slutredovisats under 2019</u>				
Vägledning för livet	8 908	-23 452	-692 993	678 448
College VG	-8 329	380 258	-1 629 930	2 001 858
Hela Gröna Vägen	-17 551	399 318	-3 682 348	4 064 114
<u>Projekt som avslutats under 2019</u>				
EBP-äldre H-029	-9 484	9 484	-7 707 630	7 707 630
Anhörigstödsnätverk	0	0	-33 299	33 299
Ågarskifte Micro	0	0	-919 171	919 171
Finansieringsrådgivning	0	0	-393 120	393 120
Fiskekommunerna (Ö-020)	0	0	-343 305	343 305
Saldo	-18 427 840	19 158 840	-73 945 827	74 715 014
Resultat		731 001		

<u>Övrig verksamhet 2019</u>	<u>Kostnader</u>	<u>Intäkter</u>	
Hälsokällan	-1 809 999	1 762 501	P
Forskning och utveckling (FoU)	-2 395 386	2 395 386	P
Socialstrateg/Bbic/IBiC	-295 407	295 407	P
IT-samverkan II	-1 526 041	1 526 041	P
Hedersvård	-468 189	468 189	P
Kulturbereidning	-639 259	639 259	P
Affärsdriven miljöutveckling	-764 615	764 615	P
Position Väst	-2 819 802	2 819 802	P
Antagningskansliet	-2 233 130	2 233 130	P
Samhällsorientering	-107 295	107 295	P
Kurser och konferenser	-1 716 215	1 128 187	P
Saldo	-14 775 338	14 139 811	
Resultat		-635 526	

A=avslutat
P=pågående

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen har upprättats enligt Lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Värderingsprinciper m m

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärdet om inget annat anges nedan.

Intäkter

Intäkter har upptagits till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras förbundet och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Linjär avskrivning görs på avskrivningsbart belopp (anskaffningsvärde med avdrag för beräknat restvärde) över tillgångarnas nyttjandeperiod enligt följande:

Inventarier	10 år
Datorer	Direktavskrivning från 2013

Fordringar

Fordringar upptas till det lägsta av nominellt värde och det belopp varmed de beräknas inflyta.

Likvida medel

Likvida medel omfattar kassa och tillgodohavande hos bank samt kortfristiga placeringar med en ursprunglig löptid på högst tre månader.

Not 1 Budgetavstämning basverksamhet

INTÄKTER TKR	Budget	Utfall	Avvikelse
	1901-1912	1901-1912	budget 1901-1912
Medlemsavg. kommunbidrag	9 180	9 273	93
Övriga intäkter	70	76	6
Ränteintäkter	40	15	-25
SUMMA INTÄKTER TKR	9 290	9 364	74
KOSTNADER TKR			
<i>Personalkostnader</i>			
Löner basanställda inkl soc.avg	-5 330	-5 249	81
- personalförsäkringar	-720	-784	-64
- löneskatt på pensioner	-180	-190	-10
- försäkringskostnader Pacta, OF	-35	-46	-11
Friskvård	-15	-8	8
Resor med egen bil, trakt. anställda, inkl soc	-180	-119	61
Politiska ersättningar ordf. och revisorer	-365	-355	10
Möteskostnader politiker och tjänstemän	-100	-83	17
Konsultkostnader	-100	-112	-12
<i>Administrativa fasta kostnader</i>			
- hyra, städ, reparation o underhåll	-530	-395	135
- kopiering, skrivare	-20	-27	-7
- IT, drift, hemsida, intranät	-190	-326	-136
- företagsförsäkring	-15	-12	3
- telefon (mobil och data)	-45	-26	19
<i>Administrativa rörliga kostnader</i>			
- larmhållning	-15	-9	6
- porto och förbrukningsmat inkl datorer	-80	-145	-65
- repr., möteskostn. resekostn personal	-85	-73	13
- pren tidn, litteratur	-25	-16	9
- övr personal kostn	-70	-103	-33
- utbildning, intern utveckling	-75	-20	55
- extern revision och rådgivning	-70	-101	-31
- informationsmaterial, annonser m m	-50	-46	4
Avskrivningar	-100	-69	31
- övriga kostnader	-50	-136	-86
VästKom	-550	-546	4
SUMMA KOSTNADER TKR	-8 995	-8 994	1
RESULTAT TKR	295	370	75

Not 2 Personalkostnader, ersättningar och sjukfrånvaro

MEDELANTALET ANSTÄLLDA	19-12-31	18-12-31	Antalet anställda är beräknat utifrån antalet heltidstjänster.
Män i basverksamhet	0,95	2,20	
Kvinnor i basverksamhet	6,65	4,40	
Män i övrig verksamhet	3,00	1,80	
Kvinnor i övrig verksamhet	16,80	13,60	
Män i projektverksamhet	4,05	2,35	
Kvinnor i projektverksamhet	<u>8,80</u>	<u>7,70</u>	
	40,25	32,05	
Tillsvidareanställda basverksa	7,10	6,60	
Tillsvidareanställda övrig verk	14,90	14,40	
Tillsvidareanställda projektver	5,75	4,80	
Visstidsanställda	<u>12,50</u>	<u>6,25</u>	
	40,25	32,05	

LÖNER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR

	19-12-31				18-12-31			
	Förbunds direktör	Bas personal	Projekt personal	Övrig personal	Förbunds direktör	Bas personal	Projekt personal	Övrig personal
Löner/andra ers.	1 073 864	3 492 790	7 064 794	7 495 774	595 420	2 941 602	6 407 582	7 241 992
Utbildning	0	19 991	0	3 500	0	33 091	0	0
Övr personalkostn.	0	102 975	0	0	0	57 548	3 634	1 931
Soc. avgifter	345 152	1 095 464	2 119 722	2 354 523	364 744	1 470 603	2 233 140	2 908 963
varav pension	<u>367 726</u>	<u>416 231</u>	<u>599 011</u>	<u>763 770</u>	<u>175 844</u>	<u>416 643</u>	<u>453 552</u>	<u>816 252</u>
	1 786 741	4 711 220	9 184 516	10 617 567	960 164	4 502 843	8 644 356	10 152 885

Under 2019 har tidigare tjänsteköp upphört eller ersätts av anställning i kommunalförbundet.

UPPLYSNING OM SJUKFRÅNVARO	19-12-31	18-12-31
Sjukfrånvaro för män	0,55%	0,55%
Sjukfrånvaro för kvinnor	2,87%	4,78%
Sjukfrånvaro för anställda	2,28%	3,66%
yngre än 30 år	1,04%	0,00%
mellan 30 - 49 år	0,71%	0,25%
äldre än 49 år	3,33%	5,27%

Sjukfrånvaron för varje ovanstående grupp anges i procent av gruppens sammanlagda ordinarie arbetstid.

Total sjukfrånvaro	2,28%	3,66%
Långtidssjukfrånvaro	58,53%	78,55%

Total sjukfrånvaro anges i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid. Långtidssjukfrånvaron är den andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.

Not 3 Inventarier

	<u>2019-12-31</u>	<u>2018-12-31</u>
Ingående anskaffningsvärde	1 881 472	1 881 472
Inköp	0	0
Försäljning inventarier	0	0
<i>Utgående ackumulerade anskaffningsvärde</i>	<i>1 881 472</i>	<i>1 881 472</i>
Ingående avskrivningar	-1 688 164	-1 614 259
Årets avskrivningar	-69 104	-73 905
Återförd avskrivning försålda inventarier	0	0
<i>Utgående ackumulerade avskrivningar</i>	<i>-1 757 268</i>	<i>-1 688 164</i>
Utgående planenligt restvärde	124 204	193 308
<i>Inventarier skrivs av på 10 år</i>		
<i>Datorer direktavskrivs från 2013</i>		

Not 4 Finansiella anläggningstillgångar

Antal	Namn		Bokfört värde	Eget kapital- andel
17 000	Gryning Vård AB	17,0%	17 000	19 382 374
250	Mediapoolen Västra Götaland AB	16,7%	250 000	1 182 729
13	Innovatum AB	1,3%	<u>2 500 000</u>	<u>233 432</u>
			2 767 000	20 798 535

Not 5 Regionala tillväxtmedel (TVP)

Fyrbodals kommunalförbund (FK) erhåller årligen medel från VG-regionen för genomförandet av det delregionala tillväxtprogrammet på uppdrag av VG-regionen.

Kostnader och intäkter har tidigare år redovisats i resultaträkningen i projektredovisningen men redovisas från 2007 endast i balansräkningen eftersom det endast är ett administrativt uppdrag för FK.

Medlemskommunernas motfinansiering till de regionala tillväxtmedlen (TVP) rekvireras från 2008 i förskott.

- Not 6**   **Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter basverksamhet**
Upplupna kostnader basverksamhet består i huvudsak av upplupen semesterlöneskuld, löneskuld samt upplupna arbetsgivaravgifter.
- Not 7**   **Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter projektverksamhet**
Förutbetalda intäkter i projektverksamheten omfattar i huvudsak beviljade projektbidrag som erhållits vid projektstart på ännu ej avslutade projekt.
- Not 8**   **Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter övrig verksamhet**
Förutbetalda intäkter i övrig verksamhet omfattar i huvudsak beviljade bidrag som erhållits vid verksamhetsstart.
- Not 9**   **Förutbetalda kostnader basverksamhet**
Förutbetalda kostnader basverksamhet består i huvudsak av hyra och IT-avtal.
- Not 10**   **Upplupna intäkter övrig verksamhet**
Upplupna intäkter övrig verksamhet består i huvudsak av beviljade bidrag som rekvireras i efterhand mot redovisade kostnader.
- Not 11**   **Upplupna intäkter projektverksamhet**
Upplupna intäkter projekt består i huvudsak av beviljade men ännu ej utbetalda EU-bidrag.
- Not 12**   **Likvida medel**
Medlemskommunerna motfinansiering till de regionala tillväxtmedlen (TVP) rekvireras från 2008 i förskott.
- Not 13**   **Resultat projektverksamhet**
Tre projekt har slutredovisats under 2019 och genererat ett överskott på 731 tkr.
- Not 14**   **Soliditetstal**
Direktionen beslutade den 2 maj 2013 om en långsiktig stabil soliditetsnivå på 10% men nivån kan variera över tid beroende av åtaganden som direktionen finner angelägna.

Ekonomisk redovisning 2019-01-01 – 2019-12-31

Uddevalla den 2 april 2020

Direktionen

.....
Martin Carling
Dals Eds kommun

.....
Paul Åkerlund
Trollhättans stad

.....
Ingemar Samuelsson
Uddevalla kommun

.....
Mats Abrahamsson
Sotenäs kommun

.....
Kent Hansson
Strömstad kommun

.....
Liselott Fröjd
Tanums kommun

.....
Christer Hasslebäck
Uddevalla kommun

.....
Peter Eriksson
Trollhättans stad

.....
Anders Arnell
Orust kommun

.....
Tobias Bernhardsson
Färgelanda kommun

.....
Stig Bertilsson
Bengtsfors kommun

.....
Jan-Olof Johansson
Lysekils kommun

.....
Gunnar Lidell
Vänersborgs kommun

.....
Benny Augustsson
Vänersborgs kommun

.....
Jan Hognert
Munkedals kommun

.....
Michael Karlsson
Åmåls kommun

.....
Morgan E Andersson
Melleruds kommun

Fyrbodal

The logo graphic consists of three white, wavy lines that resemble stylized water or a flame, positioned directly beneath the word 'Fyrbodal'.

§ 19

Årsredovisning och bokslut 2019

Den ekonomiska redovisningen för 2019 visar ett överskott i basverksamheten på ca 371 tkr. Projektverksamheten visar ett överskott på ca 731 tkr som är hänförligt till ett antal avslutade projekt. Den övriga, löpande verksamheten visar ett underskott om ca 636 tkr. Det totala resultatet beräknas därmed uppgå till ca 466 tkr vilket är en försämring med 251 tkr mot prognosen som visade 621 tkr.

Ärendet föredras av Jeanette Lämmel, förbundsdirektör.

Årets årsredovisning kommer på grund av det gällande läget inte att signeras av samtliga ledamöter.

Direktionen beslutar

Att godkänna årsredovisning och bokslut för 2019 års verksamhet samt att ett undantag gällande undertecknande görs med anledning av den pågående coronakrisen.

Justerare:		Utdragsbestyrkande:
------------	--	---------------------

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2019-12-31

Granskningsrapport

Fyrbodals kommunalförbund

KPMG AB

2020-04-03

Fyrbodals kommunalförbund
Granskning av bokslut och årsredovisning per 2019-12-31

2020-04-03

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	2
1.1	Syfte och revisionsfråga	2
1.2	Revisionskriterier	2
1.3	Metod och avgränsningar	2
2	Resultat av granskningen	3
2.1	Förvaltningsberättelse	3
2.2	Redovisningsprinciper	4
2.3	Balanskrav	5
2.4	Bedömning av förbundsdirektionens mål med betydelse av god ekonomisk hushållning	5
2.5	Ekonomisk redovisning	6
2.6	lakttagelser och rekommendationer	7

1 Bakgrund

Vi har av Fyrbodals kommunalförbunds revisorer fått i uppdrag att granska bokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2019. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2019.

Förbundets revisorer ska enligt 12 kap Kommunallagen (KL) bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som direktionen beslutat om. Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

1.1 Syfte och revisionsfråga

Syftet med granskningen är att bedöma om förbundets årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning och god redovisningssed i kommuner och landsting. Resultatet av vår granskning utgör underlag för revisorernas utformning av revisionsberättelsen.

1.2 Revisionskriterier

Bedömningsgrund för vårt uttalande avseende huruvida årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad i enlighet med gällande lagar och regler bygger på följande revisionskriterier:

- Kommunallag och kommunal bokförings- och redovisningslag (LKBR)
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning, RKR, och Sveriges Kommuner och Landsting, SKL
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

1.3 Metod och avgränsningar

Vår granskning sker i den omfattning som följer av God revisionsmed i kommunal verksamhet, främst såsom denna definieras av SKL¹ och Skyrev². Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i allt väsentligt men inte absolut säkerhet försäkra oss att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- Förvaltningsberättelse
- Resultaträkningen
- Balansräkningen

¹ Sveriges Kommuner och Landsting

² Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer

2020-04-03

- Kassaflödesanalysen
- Sammanställd redovisning
- Noter
- Drift- och investeringsredovisning

Vad gäller avsättning och ansvarsförbindelse avseende pensionsåtagandet har vi förlitat oss på de uppgifter förbundet har erhållit från pensionsadministratören. Vi har i vår granskning inte gjort någon egen beräkning av pensionsåtagandet.

Granskningen har genomförts genom:

- Studier av relevanta dokument inklusive årsredovisningen
- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen
- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen samt revisorernas uttalande i revisionsberättelsen.
- Avstämning av väsentliga poster i resultat- och balansräkning mot erforderliga underlag. Översiktlig analys av övriga poster.

Granskningen av räkenskaperna är översiktlig och avser endast underlag för bedömning av fullmäktiges mål. En översiktlig granskning är begränsad i omfattning och riktar i huvudsakligen in sig på intervjuer och analyser.

Granskningen har skett utifrån väsentlighet och risk. Vi har därför granskat ett urval av underlag utifrån en väsentlighets- och riskbedömning.

Vår granskning har varit inriktad på att hitta väsentliga fel (bedömda eller konstaterade) i årsredovisningen och vår granskning ingår inte primärt att granska den interna kontrollen över förbundets kostnader och intäkter.

Granskningen har inte som syfte att identifiera brottsliga handlingar, t ex förskingring.

Granskningen har omfattat bokslutet och årsredovisningen för 2019. Vi har granskat sådan information som är av finansiell natur och som har direkt koppling till den finansiella redovisningen i årsredovisningen i syfte att inhämta tillräckliga revisionsbevis på motsvarande som för granskning av de finansiella delarna i årsredovisningen. Vår granskning innebär att vi tar stickprov på de finansiella uppgifterna och att informationen i förvaltningsberättelsen är förenlig med de finansiella delarna, det vill säga vi granskar inte alla siffror i årsredovisningen.

2 Resultat av granskningen

2.1 Förvaltningsberättelse

Från och med 2019 gäller den nya redovisningslagen för kommuner, regioner och kommunalförbund, LKBR. En nyhet i denna lagstiftning är en tydligare struktur på hur

2020-04-03

årsredovisningens förvaltningsberättelse skall avgränsas och vad den skall innehålla. En förvaltningsberättelse skall innehålla följande delar enligt den nya lagstiftningen:

Det ska framgå vilket sammanhållet avsnitt i årsredovisningen som utgör förvaltningsberättelsen. Vidare står det att förvaltningsberättelsen ska presenteras i omedelbar anslutning till resultat-, balansräkning och kassaflödesanalys. Förvaltningsberättelsen ska innehålla följande huvudrubriker:

- Översikt över verksamhetens utveckling
- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Händelser av väsentlig betydelse
- Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten
- God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning
- Balanskravsresultat
- Väsentliga personalförhållanden
- Förväntad utveckling

Sådana upplysningar som anges ovan ska även omfattas av sådan kommunal verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer, dvs kommunalt koncernföretag (LKBR 2:5).

Bedömning

Vår bedömning är att Fyrbodals inte har lyckats anpassa sin årsredovisning till de nya kraven. Begreppet förvaltningsberättelse saknas i årsredovisningen och viktiga delar som en balanskravsutredning saknas. Vad avser andra delar som skall ingå i en förvaltningsberättelse, som väsentliga händelser under året, personalförhållanden och verksamhetens utveckling, framgår av årsredovisningen men inte under de rubriker som den nya lagen föreskriver. Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunalförbundets resultat och ställning, uppställningsformen av förvaltningsberättelsen är dock inte i linje med LKBR och RKR:s rekommendation 15.

2.2 Redovisningsprinciper

I årsredovisningen anges under avsnittet "Redovisningsprinciper" att årsredovisningen upprättats enligt Lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR).

I vår granskning har vi stickprovsvis granskat om detta påstående stämmer via intervjuer med redovisningsansvarig samt översiktlig avstämning av förbundets årsredovisning mot RKR:s gällande rekommendationer.

Vår bedömning utifrån väsentlighetsprincipen är att förbundet i huvudsak efterlever Lagen om kommunal bokföring och redovisning och RKR:s rekommendationer, bortsett från övriga kommentarer om uppställningsform och presentation.

2.3 Balanskrav

En kommun eller ett kommunalförbund ska enligt KL göra en avstämning av balanskravet som ska redovisas i förvaltningsberättelsen. Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat. RKR har lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i KRL och KL.

I KL stadgas även att kommunen/kommunalförbundet ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar kommunens/kommunalförbundets ekonomi.

Förbundet redovisar ingen balanskravsutredning i enlighet med KL och LKBR i förvaltningsberättelsen. Årets resultat uppgår till 371 tkr och det har i vår granskning inte framkommit någon ytterligare post att ta hänsyn till vid beräkning av balanskravsresultatet. Utifrån detta verkar förbundet inte ha några underskott att återställa men vi saknar en balanskravsutredning i förbundets årsredovisning.

2.4 Bedömning av förbundsdirektionens mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige/direktionen i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

2.4.1 Finansiella mål

Förbundsdirektionen har antagit fyra finansiella mål för 2019. Ett mål som funnits sedan tidigare är ett soliditetsmål. Soliditeten ska enligt det fastställda målet ligga på 10 % men kan variera över tid beroende på vilka åtaganden som direktionen finner lämpliga. För 2019 finns även målen att ha en budget i balans och att ha en god likviditet. Likviditetsmålet är inte satt till något värde, att ha en god likviditet är lite för vagt formulerat, direktionen behöver slå fast vad god likviditet innebär.

Det finns en uppföljning av målen i årsredovisningen, soliditeten uppgår till 7 % för 2019 (7 %), soliditeten har legat under 10% över tid och frågan är om direktionen anser att man uppfyller soliditetsmålet och övriga finansiella mål. Något uttalande kring om resultatet av de finansiella målen innebär att förbundet uppnår god ekonomisk hushållning ur det finansiella perspektivet görs inte i årsredovisningen.

2.4.2 Verksamhetsmål

Sammantaget finns åtta övergripande verksamhetsmål för förbundet. Dessa är:

- Företagsklimat & Näringsliv
- Kompetensförsörjning

2020-04-03

- Infrastruktur
- Landsbygdsutveckling
- Gränsregion
- Kultur
- Socialtjänst, vård och omsorg
- Barn och unga

Uppföljningen av förbundets mål redovisas i årsredovisningen, dock saknas en bedömning om respektive mål uppnåtts liksom en sammantagen bedömning av måluppfyllelsen. Målen är inte heller fullt ut mätbara.

2.4.3 God ekonomisk hushållning

Av informationen i årsredovisningen kan inte utläsas om direktionen bedömer om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål kommunalförbundet fastställt som är väsentliga för god ekonomisk hushållning. Följaktligen kan inte heller vi i vår granskning göra en bedömning om förbundet lever upp till god ekonomisk hushållning eller inte.

2.5 Ekonomisk redovisning

Årets resultat uppgår i *resultaträkningen* till 466 tkr, där basverksamhetens resultat är 371 tkr, projektverksamheten 731 tkr och övrig verksamhet är – 636 tkr. Enligt nya lagen LKBR finns utökade krav för kommuner/kommunalförbund kring drift och investeringsredovisning. Dessa saknas i förbundets årsredovisning. Då förbundets investeringsverksamhet är i det närmaste obefintlig blir inte detta avsteg väsentligt, dock bör en driftsredovisning ingå i årsredovisningen. Där skulle förbundet kunna presentera hur verksamheterna Bas, Projekt samt Övrig går istället får att presentera dessa som fyra separata resultaträkningar, förbundet bör bara presentera en resultaträkning och den skall avse hela förbundets verksamhet.

Balansräkningen omsluter 54 263 tkr där de största posterna på tillgångssidan omfattar aktier och andelar, kundfordringar, upplupna intäkter samt likvida medel och på skuldsidan eget kapital och kortfristiga skulder i form av leverantörsskulder samt periodiserade projektmedel.

Eget kapital uppgår till 3 613 tkr inklusive årets resultat. Vi har granskat underlagen för balansräkningens väsentliga poster och erhållit det som efterfrågats. Vi noterar att förbundet äger aktier i tre aktiebolag, för ett av bolagen understiger förbundets andel av eget kapital, förbundets bokförda värde med drygt 2 miljoner kronor. Förbundet anser dock att de tre aktieinnehaven skall ses som en portfölj och värderas som en enhet. Sammanslaget finns ett stort övervärde då det i ett av de övriga aktieinnehaven finns ett stort övervärde, förbundet har därför valt att inte skriva ned värdet. Vi accepterar denna hantering men rekommenderar förbundet att ändå skriva ned värdet kommande år så inget individuellt innehav är undervärderat. Utöver detta har vi inte gjort några väsentliga noteringar avseende balansräkningen förutom noteringen nedan angående projektmedel.

Bland kortfristiga skulder finns periodiserade regionala tillväxtmedel på 33,1 mnkr (32,1 mnkr). Av dessa medel avser 20,1 mnkr åren 2019–2018, 7,8 mnkr åren 2013–2017 samt 4,4 mnkr åren 2009–2012. De konton som avser åren 2009–2012 har varit helt orörda under 2019. Enligt uppgift har alla tillväxtmedel före 2014 slutredovisats utan krav på återbetalning och förbundet för en diskussion med VGR om hur förbundet skall hantera dessa medel. Enligt förbundsledningen tyder det mesta på att förbundet kommer få behålla dessa medel för att utlysa dem som extra anslag till projekt inom samma område. Det rör främst medel avseende regional utveckling. Vi rekommenderar förbundet att så snart som möjligt skapa en plan för hur dessa medel skall hanteras och framgent arbeta mer aktivt för att inte ha medel kvar över så lång tid, endera utlysa medel till nya projekt i de fallen där förbundet får behålla medlen och i andra fall återbetala medlen till region eller kommun.

Kassaflödesanalysen beskriver hur verksamheten har finansierats och hur det har inverkat på verksamhetens likvida ställning.

Årets kassaflöde är positivt med 4 682 tkr och har ökat förbundets likvida medel till 29 636 tkr vid årets utgång.

2.6 Laktagelser och rekommendationer

2.6.1 Ny Lag om kommunal bokföring och redovisning

I föregående års revisionsrapport kommenterade vi införandet av den nya kommunal redovisningslagen som träder i kraft den 1 januari 2019. Vi rekommenderade förbundet att under 2019 säkerställer att redovisningsprinciper och årsredovisning överensstämmer med den nya lagen. I årets granskning kan vi konstatera att dessa anpassningar inte har gjorts.

Det siffermaterial som redovisas i årsredovisningen är i allt väsentligt korrekt men årsredovisningens uppställning har relativt stora avvikelser från god redovisningssed i kommunal verksamhet. Vår bedömning om årsredovisningen ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning per 2019-12-31 kretsar mellan att de belopp som anges i räkenskaperna faktiskt är korrekta men att årsredovisningens uppställningsform avviker kraftigt från god sed och den nya lagen, dessutom saknas upplysningar i olika delar av årsredovisningen.

Förbundsledningen är medveten om bristerna och de har en plan för att se över både delårsrapport och årsredovisning för 2020. Utifrån denna bakgrund och att siffermaterialet i allt väsentligt är korrekt landar vi i slutsatsen att förbundets årsredovisning i allt väsentligt är rättvisande.

Vi rekommenderar förbundet att tillsätta resurser för att säkerställa att bristerna i delårsrapport och årsredovisning faktiskt blir åtgärdade under 2020. I det arbete rekommenderar vi förbundet att även se över möjligheten att digitalisera den ekonomiska administrationen, allt från fakturahantering till bokslutsarbete. Vår bedömning är att ett digitalt arbetssätt inom den ekonomiska administrationen skulle resultera i en smidigare och effektivisera verksamhet.

Fyrbodals kommunalförbund
Granskning av bokslut och årsredovisning per 2019-12-31

2020-04-03

2.6.2 Projektredevisning

Bland kortfristiga fordringar och kortfristiga skulder finns väsentliga poster som avser periodiserade projekt. Projekten avser projekt, verksamheter och kostnadsställen vilket bland annat innebär att olika förutsättningar gäller för det som redovisas under benämningen projekt.

För att projektmedlen ska kunna periodiseras över tid ska dokumentation finnas som visar vilken period bidraget avser, om och när slutredovisning ska ske samt om bidraget är förenat med en skyldighet att återbetala ej förbrukade medel.

För att säkerställa att projektmedlen periodiseras på ett korrekt sätt gjordes 2017 en särskild granskning av projektredevisningen. Vi har under 2019 följt upp denna granskning via en uppföljande granskning, vilken redovisades i särskild rapport. Våra väsentligaste iakttagelser och rekommendationer från den uppföljande granskningen är:

Förbundet har haft för avsikt att under 2019 uppdatera rutinbeskrivningar och styrdokument som planeras att fastställas av direktionen under våren 2020. Vår bedömning av dokumenten är att de inte fullt ut upplevs som färdigställda och fullständiga, bland annat saknas anpassade rutinbeskrivningar för olika typer av projekt. Vidare saknas regler och rutiner för hur projekt skall följas upp av direktionen.

Vid vår uppföljande granskning har följande förbättringsområden identifierats varför vi rekommenderar direktionen att säkerställa:

- Förtydliga de olika projektypernas styrning och utformning i projektpolicyn
- Tydligare redovisning kring hur rapporter och uppföljning av projekt ska ske
- Utforma rutiner för återrapportering till direktionen för de projekt som genomförs

Dag som ovan

KPMG AB

Nils Nordqvist

Auktoriserad revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Revisorerna i Fyrbodals kommunalförbund

Org nr: 222000-1776

Till
fullmäktige i respektive
medlemskommun

Revisionsberättelse för år 2019

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i kommunalförbundet av dess direktion.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper och pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet, förbundsordningen och revisionsreglementet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vi har uppmärksammat

- *Att kommunalförbundets långsiktiga soliditetsmål (10 %) inte uppnåtts under 2019. Av årsredovisningen framgår att avvikelser kan förekomma beroende på åtaganden som direktionen finner angelägna. Vår uppfattning är att avvikelser ska kommenteras i årsredovisningen.*

Vi bedömer sammantaget att direktionen i Fyrbodals kommunalförbund har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att direktionens interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen i huvudsak är förenligt med de mål som direktionen uppställt.

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Vi åberopar bifogade rapporter.

Uddevalla den 3 april 2020

Alla revisorer har den 3 april godkänt denna revisionsberättelse via mail, revisorerna kommer komplettera denna revisionsberättelse med ett signerat original till diariet vid ett senare tillfälle.

Thomas Boström
Vänersborgs kommun

Anita Älgemon
Tanums kommun

Ann-Britt Dahl
Färgelanda kommun

Claes Hedlund
Munkedals kommun

Lennart Hansson
Åmåls kommun

Bilagor:

KPMG Granskning av bokslut och årsredovisning